

FÖRSÄKRINGSVILLKOR FÖR BUSS

FÖRSÄKRINGSVILLKOR FÖR BUSS

INNEHÅLL

A. INLEDNING

---

1. Försäkringshandlingar	5
2. Definitioner	5
3. Fordon för vilka detta villkor gäller	7
4. Bestämmelser om premieberäkning	8
5. Självrisiker	9
6. Fordonsbyte	10
7. Avställningsförsäkring	10
8. Försäkringsformer	11
9. Giltighetsområde	12

B. TRAFIKFÖRSÄKRING

---

1. Omfattning	14
2. Försäkringsbelopp	17
3. Självrisk	17

C. EGENDOMSSKYDD

---

1. Gemensamma villkor för egendomsskydd	20
2. Brandförsäkring	21
4. Stöldförsäkring inklusive skadegörelse	23
5. Rättsskydds-försäkring avseende fordonet	26
6. Krisförsäkring	31
7. Rånförsäkring	32
9. Resgodsförsäkring passagerare	32
10. Resgodsförsäkring förare	33
11. Egendomsförsäkring för företag	34
12. Bärningsförsäkring	36
13. Djurkollision – självriskreducering	37
14. Vagnskadeförsäkring	37

D. TILLÄGGSFÖRSÄKRING

---

1. Rättsskyddsförsäkring avseende verksamheten	39
2. Ansvarsförsäkring	45
3. Oljeskada egen egendom	56
4. Glasrutförsäkring	56
5. Avbrottsförsäkring	57
6. Utökad avbrottsförsäkring	59
7. Avbrottsförsäkring Euomotor	59
8. Sjukavbrottsförsäkring	60
9. RehabTrafik	65
10. Transportöransvarsförsäkring	70

E. SÄRSKIDA VILLKOR

---

1. Utökad stödförsäkring	71
2. Utökad rånförsäkring	71
3. Utökad resegodsförsäkring förare	71
4. Utökad resegodsförsäkring passagerare	71
5. Utökad bärgningsförsäkring	71
6. Utökad avbrottsförsäkring Charter	71
7. Avbrottsersättning euomotor i Charters tillägget	71
8. Räddningsförsäkring	71

F. VÄRDERINGS- OCH ERSÄTTNINGSREGLER

Värderings- och ersättningsregler	74
-----------------------------------	----

G. FÖRSÄKRINGSREGLER

---

1. Försäkringsavtalet	76
2. Premien	78
3. Begränsningar av Trygg-Hansas ansvar	79
4. Reglering av skada	83
5. Preskription av rätt till ersättning	84
6. Regler i särskilda fall	85
7. Information om Personupplysningslagen (PUL)	87
8. Tillämplig lag	88

H. VAD GÖR DU OM DU INTE TYCKER SOM VI?

Vad gör du om du inte tycker som vi?	89
--------------------------------------	----

A. INLEDNING

A.1 Försäkringshandlingar

Försäkringshandlingarna består av

- detta försäkringsvillkor
- andra försäkringsvillkor vi hänvisar till
- försäkringsbrevet
- kundmeddelanden.

A.2 Definitioner

Ansvarstid

Med ansvarstid menas den längsta tid, inklusive karens, under vilken ersättning kan lämnas för ett och samma skadefall.

Arbetsoförmåga

Med arbetsoförmåga menas förlust av eller nedsättning av arbetsförmåga föranledd av sådan dokumenterad sjukdom eller olycksfall som berättigar till sjukpenning eller sjukbidrag enligt lagen om allmän försäkring.

Avbrottsersättning

Ersättning per dag för tid under vilken skadad egendom inte kan brukas.

Lämnas i form av kontant ersättning enligt villkorets bestämmelser.

Obs. Skall ej förväxlas med stilleståndsersättning som är en ersättning enligt skadeståndsrättsliga regler.

Försäkrad

Var och en till vars förmån försäkringen gäller enligt försäkringsbrevet. Se även begreppet försäkringstagare.

F-kund

Med F kund avses Företagskund. En Företagskund använder inte sin buss i yrkesmässig trafik.

Försäkrad egendom

Det fordon som anges i försäkringsbrevet/avtalet, och utrustning som kan anses vara normal för ett fordon av samma slag, fabrikat och användningssätt som det försäkrade.

Försäkringsfall

Skada eller annan händelse som omfattas av försäkringen.

Försäkringstagare

Den som har avtal om försäkring med bolaget. Se även begreppet försäkrad.

Förvara aktsamt

Åtgärder som skall vidtas för att förhindra eller försvåra stöld av försäkrad egendom.

Historiskt nyvärde

Med historiskt nyvärde menas värdet av fordonet inklusive tillhörande utrustning/fordonsdel den dag fordonet respektive utrustningen/fordonsdelen anskaffades som fabriksny.

Karens

Avbrottsförsäkring - med karens menas att ersättning inte lämnas för avbrott under viss tid från den tidpunkt egendomsskadan inträffade.

Sjukavbrotts och merkostnadsförsäkring – karensen räknas från den dag arbetsförmågan inträffade.

Ljud- och bildutrustning

Med ljud- och bildutrustning avses fast monterad utrustning som återger ljud- och bild och som är konstruerad för att endast användas i fordonet, såsom bilstereo, cd-spelare, navigationsutrustning, spelkonsoler och video samt tillbehör till dessa, men inte tillbehör som kan användas utanför fordonet exempelvis cd-skivor, kassetband, spel, videokassetter och dvd-skivor.

Marknadsvärde

Den skadade egendomens värde i allmänna handeln omedelbart före skadetillfället.

Merkostnader

Med merkostnad avses en extra kostnad som den drabbade haft med anledning av inträffad skada vilken den drabbade inte skulle haft skadan förutan.

Nedsättning

Minskning av försäkringsersättning därför att försäkringstagaren/brukaren/föraren inte följt säkerhetsföreskrifter eller lämnat oriktiga uppgifter till bolaget.

Preskriptionstid

Inom den tid som man måste framställa anspråk på ersättning för att rätten till ersättning inte skall gå förlorad.

Prisbasbelopp

Med prisprisbasbelopp avses här det belopp som fastställts enligt Lag om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade.

Privat bruk

Du äger och använder den försäkrade egendomen för privat bruk (tvärt emot yrkesmässig trafik)

Ren förmögenhetsskada

Ekonomisk skada som uppkommer utan samband med att någon lider person- eller sakskada.

Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från den sammanlagda skadekostnaden ett belopp som den försäkrade själv svarar för. Detta belopp utgör den försäkrades självrisk.

Säkerhetsföreskrifter

Med säkerhetsföreskrifter avses föreskrifter om vissa bestämda handlingsätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada.

Den som bryter mot säkerhetsföreskrifter riskerar att få avdrag på ersättningen.

Tilläggsförsäkring

Försäkring som kompletterar en försäkrings standardomfattning.

Värdehandlingar

Med värdehandlingar avses en handling som har ett ekonomiskt värde exempelvis biljetter, kuponger, checkar och kontokort.

Y-kund

Med Y kund avses Yrkesmässig kund. En Yrkesmässig kund använder sin buss i yrkesmässig trafik.

A.3 Fordon för vilket detta villkor gäller

Buss som är ett fordon inrättad för fler än åtta passagerare utöver föraren.

A.4 Bestämmelser om premieberäkning

A.4.1 UPPGIFTER TILL GRUND FÖR PREMIEBERÄKNING

A.4.1.1 Premieberäkning

Premien är beräknad bland annat efter de uppgifter som framgår av försäkringsbrevet. Om försäkringstagaren lämnar oriktiga eller ofullständiga uppgifter när försäkringen tecknas gäller vad som sägs i G.3.1 Upplysningsplikt.

Premien för flerfordonsavtal beräknas preliminärt vid försäkringstidens början. Efter avstämning av förändringar i fordonsbeståndet under försäkringstiden debiteras slutlig premie, vilken således kan bli högre eller lägre än preliminär premie.

A.4.1.2 Upplysningsplikt

Försäkringstagaren skall meddela Trygg-Hansa om de uppgifter som anges i försäkringsbrevet har ändrats. Sker inte detta gäller vad som sägs i G.3.2 Riskökning.

A.4.1.3 Historiskt nyvärde

Premien för egendomsskydd fordon och avbrott är bland annat beräknad med hänsyn till fordonets historiska nyvärde. Detta belopp finns angivet i försäkringsbrevet (högsta ersättningsbelopp). Med historiskt nyvärde menas värdet av fordonet inklusive tillhörande utrustning/fordonsdel den dag fordonet respektive utrustningen/fordonsdelen anskaffades som fabriksny. Visar det sig vid skada att för låg premie betalats på grund av att fordonets historiska nyvärde överstiger det i försäkringsbrevet angivna gäller vad som sägs i G.3.1 Upplysningsplikt.

A.4.1.4 Tariffzon

Premien beräknas bland annat efter den tariffzon inom vilken försäkringstagaren är eller borde vara folkbokförd (i regel den fasta bostadsadressen). Om fordonet används i egen rörelse bestäms tariffzonen av driftställets adress.

Försäkringstagaren skall meddela Trygg-Hansa om den postadress eller tariffzon som anges i försäkringsbrevet inte stämmer med förutsättningarna ovan.

Om premien är för låg på grund av felaktig adressuppgift gäller vad som sägs i G.3.1 Upplysningsplikt.

A.4.2 TRAFIKBONUS

Av försäkringsbrevet framgår om försäkringen gäller med bonus.

Det finns 9 olika bonusklasser. För att hamna i bonusklass 8 krävs 10 skadefria år i följd.

För att hamna i bonusklass 9 krävs 15 skadefria år i följd. Ny försäkring utan tidigare bonusrätt placeras i bonusklass 7.

A.4.2.1 Förlorad Trafikbonus

Vid varje skada som leder till utbetalning från fordonets trafikförsäkring sänks den bonus som gällde vid skadetillfället med 3 klasser från och med nästa försäkringsår. För trafikförsäkring som har 15 eller fler skadefria år sänks bonusen från bonusklass 9 till bonusklass 7 (endast 2 steg).

A.4.2.2 Undantag

Bonus sänks inte

- vid utbetalning enbart för skadad ren eller hund
- om skadan hände när fordonet var stulet eller tillgripet
- om skadan hände när polisman eller annan behörig person besiktigade fordonet eller
- om dels försäkringstagaren kan bevisa att annan person än han själv eller föraren vållat skadan eller att skadan orsakats genom bristfällighet på annat motordrivet fordon, dels det inte visas att försäkringstagaren eller föraren är medvållande eller att bristfällighet på det egna fordonet har medverkat till skadan.

A.4.3 INDEXSTYRD PREMIEJUSTERING

Premien räknas varje år upp enligt ett fordonsindex. Detta index är framtaget av Statistiska Centralbyrån på beställning av Trygg Hansa. Det som påverkar index är bland annat sjukvårdskostnader, verkstadskostnader, reservdelspriser och delar av Konsumentprisindex och Entreprenadindex.

Index är framräknat som ett snitt för samtliga typer av fordon. Ytterligare premiejustering kan förekomma.

A.5 Självriser

Gäller trafikförsäkringen med självrisk måste den alltid betalas utöver annan självrisk.

Om försäkringstagaren drabbas av flera skador vid samma tillfälle gäller försäkringen med en självrisk, den högsta, enligt följande

- då ersättning skall lämnas från flera försäkringsformer i fordonsförsäkringen
- då ersättning skall lämnas från både fordons- och privat sakförsäkring i Trygg-Hansa
- då ersättning skall lämnas från både fordons- och företagsförsäkring i Trygg-Hansa
- då ersättning skall lämnas från både buss- och släpvagns vagnskadeförsäkring i Trygg-Hansa. De ska vara kopplade till varandra och skadas samtidigt
- då ersättning skall lämnas från både fordons- och transportöransvarsförsäkring.

Försäkringen gäller med högst två självrisker

- om försäkringstagaren har flera fordon försäkrade i Trygg-Hansa och dessa skadas vid samma tillfälle genom brand-, stöld- eller glasskada eller genom uppsåtlig skadegörelse av tredje man eller annan yttre olyckshändelse.

A.6 Fordonsbyte

Försäkringen för ditt gamla fordon debiteras från första dagen med den omfattning du önskar även om du inte behåller fordonet mer än sju dagar.

A.7 Avställningsförsäkring

A.7.1 OMFATTNING

Försäkringen gäller för fordon som är avställt i Vägtrafikregistret och som inte brukas.

Om fordonets försäkring vid avställningstillfället omfattade några av följande försäkringsformer ingår de också i avställningsförsäkringen:

- brandförsäkring
- stöldförsäkring inklusive skadegörelse
- rättsskyddsförsäkring avseende fordonet
- egendomsförsäkring för företag
- vagnskadeförsäkring (begränsad till att omfatta skada genom yttre olyckshändelse, det vill säga vagnskadeförsäkringen gäller inte för skada som inträffat när fordonet brukas)
- rättsskyddsförsäkring avseende verksamheten
- ansvarsförsäkring
- glasruteförsäkring

A.7.2 SJÄLVRISK

Självrisken framgår av försäkringsbrevet.

A.7.3 GILTIGHETSOMRÅDE

Avställningsförsäkringen gäller endast i Sverige.

A.8 Försäkringsformer

Av försäkringsbrevet framgår vilka av följande försäkringsmoment som ingår i avtalet.

Trafikförsäkring

Egendomsskydd

- brandförsäkring
- stöldförsäkring inklusive skadegörelse
- rättsskyddsförsäkring avseende fordonet
- krisförsäkring
- bärgningsförsäkring
- djurkollision – självriskreducering

För buss som används i yrkesmässig trafik ingår även:

- rånförsäkring
- resgodsförsäkring passagerare
- resgodsförsäkring förare
- egendomsförsäkring för företag

Vagnskadeförsäkring

Tilläggsförsäkring

- rättsskyddsförsäkring avseende verksamheten *
- ansvarsförsäkring *
- oljeskada egen egendom *
- glasruteförsäkring
- avbrottsförsäkring**
- utökad avbrottsförsäkring *
- avbrottsförsäkring Euromotor**
- sjukavbrottsförsäkring*
- rehabtrafik*
- transportöransvarsförsäkring*

* Gäller endast för yrkesmässig trafik

** Kan inte tecknas av privatkund

Privatkund kan endast teckna glasruteförsäkring.

Charterförsäkring för bussar som används i yrkesmässig trafik inom Norden och Gröna kort-området

Charter Norden

- utökad stöldförsäkring
- utökad avbrottsförsäkring eller avbrottsförsäkring Euromotor Charter
- räddningsförsäkring

Charter Gröna kort-området

- utökad stöldförsäkring
- utökad rånförsäkring
- utökad resgods-försäkring förare
- utökad resgods-försäkrings passagerare
- utökad bärgningsförsäkring
- utökad avbrottsförsäkring eller avbrottsförsäkring Euromotor Charter
- räddningsförsäkring

A.9 Giltighetsområde

Om inte annat sägs i dessa villkor gäller försäkringen inom det sk gröna kort-området.

Följande länder ingår 11-10-01 i Gröna kort-området: Albanien, Andorra, Belgien, Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Holland, Iran, Irland, Island, Israel, Italien, Kroatien, Lettland, Liechtenstein, Litauen, Luxemburg, Makedonien, Malta, Marocko, Moldavien, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Schweiz, Serbien och Montenegro, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Tjeckien, Tunisien, Turkiet, Tyskland, Ukraina, Ungern, Vitryssland, Österrike.

A.9.1 UNDANTAG

Egendomsskyddet gäller i de flesta länder i Gröna kort-området, dock inte länder utanför EES-området med undantag för Andorra eller Schweiz, om detta inte avtalats och framgår av försäkringsbrevet.

Anmärkning

Gröna kort-området kan komma att utökas eller inskränkas. Kontrollera därför alltid områdets omfattning i det internationella försäkringsbevis (grönt kort) som, på begäran, utfärdas.

Försäkringen gäller också under transport mellan länderna inom giltighetsområdet. Trafikförsäkringen gäller dock i hela världen för skada som uppkommit i följd av trafik med svensk-registrerat fordon och som tillfogats svensk medborgare eller den som har hemvist i Sverige.

B. TRAFIKFÖRSÄKRING

Syftet med trafikförsäkringen är att säkerställa trafikskadelagens krav på att:

- alla personer som skadas i trafiken med motordrivna fordon har rätt till ersättning, oberoende av vems felet är
- skada till följd av trafik som det försäkrade fordonet orsakar genom förarens vållande på annat motorfordon i trafik skall ersättas
- skada som det försäkrade fordonet orsakar på annans egendom (ej motordrivna fordon i trafik) skall ersättas.

Trafikförsäkringen är obligatorisk. Ägaren av fordonet måste ha trafikförsäkring enligt Trafikskadelagen, såvida inte fordonet är avställt eller på annat sätt inte omfattas av trafikskadelagen.

Om ägaren av fordonet inte tecknar trafikförsäkring eller betalar premien kommer ägaren bli krävd av Trafikförsäkringsföreningen på en avgift som är betydligt högre än trafikpremien. Under avsnitt B återges i sammanfattning de viktigaste reglerna i trafikskadelagen.

När gäller inte trafikförsäkringen

Trafikförsäkringen gäller enligt reglerna i Trafikskadelagen. Lagen tillämpas inte på

1. motordrivet fordon som är avsett att föras av gående
2. motordrivet fordon när det används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande ändamål inom inhägnat tävlingsområde
3. motorredskap med en tjänstevikt av högst 2000 kg som är inrättat huvudsakligen som arbetsredskap och som varken är eller bör vara registrerat i Vägtrafikregistret.

Har till motordrivet fordon som omfattas av lagen kopplats fordon av annat slag, tillämpas lagens bestämmelser om skada i följd av trafik med motordrivet fordon på fordonskombinationen i dess helhet.

B.1 Omfattning

B.1.1

Trafikförsäkringen gäller enligt reglerna i trafikskadelagen för person- och sakskada, som är en följd av trafik med fordonet.

Enligt dessa regler kan ersättning inte lämnas för skada bland annat på fordonet eller egendom som transporteras med fordonet. Varje skadad förare eller passagerare får dock ersättning upp till 1/2 prisbasbelopp för skadade kläder, skor, glasögon, plånbok, klocka, pennor eller privat mobiltelefon som vid skadetillfället bars eller medfördes för personligt bruk. Ersättning lämnas dock inte för ringar, andra smycken, pengar, biljetter eller andra värdehandlingar.

Skada utanför Sverige som inte omfattas av trafikskadelagen regleras enligt den lagstiftning som gäller i det land där skadan inträffat. Beträffande svensk medborgare eller den som har hemvist i Sverige se A.9 Giltighetsområde.

B.1.2

Vid skada på egendom kan ersättningen minskas (jämkas) om den som drabbats av skadan varit medvällande, det vill säga själv haft skuld i att skadan hänt. Full ersättning betalas dock för den skadade egendomen upp till 1/4 prisbasbelopp. För den del av skadan som överstiger 1/4 prisbasbelopp minskas ersättningen enligt reglerna i trafikskadelagen.

Denna utvidgade ersättningsrätt gäller inte

a) vid skada på

- motordrivet fordon
- fordon som är kopplat till motordrivet fordon
- spårbundet fordon
- egendom som transporteras med sådana fordon som nämns ovan
- egendom som tillhör försäkringstagaren själv eller det försäkrade fordonets brukare eller förare.

b) om egendomens ägare varit grovt vårdslös eller orsakat skadan med uppsåt.

B.1.3 TRYGG-HANSAS ÅTAGANDE

Framställs krav mot försäkrad på skadestånd som kan omfattas av försäkringen skall han omedelbart underrätta Trygg-Hansa. Därvid åtar sig Trygg-Hansa gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- betala den trafikskadeersättning som den försäkrade är skyldig utge

Om kravet leder till rättegång och försäkringen gäller för skadan betalar Trygg-Hansa också den försäkrades rättegångskostnader i den utsträckning de är skäligen och överensstämmer med Trygg-Hansas intresse i rättegången.

Det är inte bindande för Trygg-Hansa om den försäkrade utan bolagets tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningsanspråk eller betalar ersättning. Trygg-Hansa är inte heller bundet av domstols dom, om den försäkrade inte fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt ovan.

B. I. 4 PERSONSKADOR

Vid reglering av personskada som kan ersättas genom trafikförsäkring i Trygg-Hansa skall du medverka till utredning av skadan och dess följder genom att lämna de uppgifter och handlingar som behövs för skaderegleringen samt lämna fullmakt till Trygg-Hansa att hos sjukhus och andra vårdinrättningar inhämta de handlingar och den utredning i övrigt som behövs för skaderegleringen.

B. I. 4.1 Hur Trygg-Hansa ersätter kostnader för juridiskt biträde vid personskadereglering

Om du vid trafikolycka drabbas av personskada som skall ersättas av Trygg-Hansa svarar vi, enligt de villkor som anges nedan, för kostnader för juridiskt arbete som utförs av ombud som du utser. Med juridiskt arbete avses bedömning av och rådgivning till dig i ersättningsfrågor som sker för tillvaratagande av din rätt vid skaderegleringen hos Trygg-Hansa.

Endast om trafikskadan enligt Trygg-Hansas bedömning är av mer allvarlig natur eller ersättningsfrågorna är mer komplicerade eller avser större värden lämnas ersättning för ett ombuds arbete. Innan det ombud du valt utför arbete som kan ersättas av oss skall ombudet i en arbetsplan redovisa sin bedömning av arten och omfattningen av ditt behov av biträde med juridiskt arbete. Med stöd av denna arbetsplan tar vi ställning till att ersätta ombudets arbete tills vidare eller under en begränsad tid med särskilt angivet antal timmar. På underlag av uppgifter från ombudet bedömer vi därefter i sistnämnda fall fortlöpande vilket arbete som skall ersättas. Trygg-Hansa lämnar skälig ersättning för upprättande av en arbetsplan och därmed vidhängande åtgärder, dock högst fem timmar.

Trygg-Hansa lämnar endast ersättning för ombudskostnader för sådant ombud som uppfyller de krav som gäller för ombud enligt villkoren för Rättsskyddsförsäkring.

Då Trygg-Hansa beslutar om omfattningen och inriktningen av den utredning som behövs för regleringen av din personskada, och även genomför denna utredning med stöd av bland annat den fullmakt du utställt till oss, ersätter vi endast kostnaderna för ombudets juridiska arbete. Kostnader för annan utredning, till exempel läkarintyg och specialistutlåtanden, ersätter vi endast om vi beställt eller begärt dem eller om de i förväg godkänts av oss. Arbete som ombudet utför för att tillvarata din rätt till ersättning från andra ersättningsformer än trafikförsäkring ersätter vi inte.

Trygg-Hansa ersätter kostnader för ombud endast om du medverkar till att skaderegleringsfrågor i vilka du och Trygg-Hansa gör olika bedömningar i första hand skall prövas av de nämnder som inrättats för prövning av frågor inom personskadereglering, nämligen

Trafikskadenämnden (antingen prövningen är obligatorisk eller ej), Rättsskyddsnämnden och Ombudskostnadsnämnden.

Trygg-Hansa ersätter inte utan särskilt godkännande merkostnader som uppkommer genom att du byter ombud. Sådant godkännande lämnas endast om du kan visa att särskilda skäl föreligger för byte av ombud, såsom t ex om den försäkrade flyttar till annan bostadsort.

Trygg-Hansa ersätter dina kostnader för ett ombuds juridiska arbete för att skaderegleringen i båda parterers intresse skall kunna genomföras utan dröjsmål, på nödvändigt underlag och med ett sakligt grundat och riktigt resultat. Vi kan därför komma att ompröva beslut om ersättning till ombudet om du utan skälig orsak vägrar medverka till en ändamålsenlig skadereglering genom att till exempel motsätta dig prövning av ersättningsfrågor i Trafikskadenämnden eller frågor om ersättning till ombudet i Nämnden för Rättsskyddsfrågor eller Ombudskostnadsnämnden eller om du utan sakliga skäl återkallar fullmakt som du lämnat för inhämtande av medicinsk eller ekonomisk utredning.

Trygg-Hansa ersätter endast skäliga och nödvändiga kostnader för ombudets arbete enligt arbetsredogörelse och med belopp som motsvarar den timkostnadsnorm som regeringen fastställer i vissa mål (2011 med 1 458 kr inklusive moms). Av arbetsredogörelsen skall framgå vilka åtgärder ombudet utfört vid angivna tider samt tidsåtgången för varje åtgärd.

Ersättning till ombudet utbetalas när arbete har utförts och redovisats i arbetsredogörelse. Om ombudets arbete sträcker sig över en längre tid än ett år lämnar Trygg Hansa förskott på ersättningen högst två gånger årligen. Förskottet som lämnas kommer sedan att avräknas från den slutgiltiga ersättning med belopp som fastställs med stöd av arbetsplanen. Ombudets räkning skall utställas på dig.

B.1.5 MERVÄRDESSKATT

Försäkringstagaren skall på begäran utnyttja sin avlyftningsrätt för att återbetala mervärdesskatt som utbetalas till skadelidande.

B.2 Försäkringsbelopp

Trafikförsäkringen ersätter skador upp till 300 Mkr.

B.3 Självrisk

B.3.1

Trafikförsäkringen gäller med den självrisk som framgår av försäkringsbrevet eller försäkringsvillkoren.

Om mer än en självrisk gäller vid samma skada sammanläggs självrisken beloppen.

B.3.2

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk på 10 % av prisbasbelopp om föraren fört fordonet utan att ha det körkort som krävs eller om strafföreläggande eller dom som vunnit laga kraft visar att föraren antingen

- gjort sig skyldig till rattfylleri eller
- varit straffbart påverkad av annat berusningsmedel än alkohol eller
- orsakat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet.

Denna självrisk tillämpas inte vid rattfylleri eller påverkan av annat berusningsmedel än alkohol om det framgår att dessa omständigheter inte medverkat till skadans uppkomst.

Dessutom har Trygg-Hansa rätt att av skadevållaren återkräva belopp enligt bestämmelserna i trafikskadelagen (TSL). Se även G.6.8 Regressrätt.

B.3.3

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk på 5 prisbasbelopp om skada hänt då fordonet kolliderat inom det av Trafikverket bestämda spårområdet, med järnvägsfordon/tåg eller delar till sådant. Dock gäller den begränsning som framgår av punkten B.3.6.

B.3.4

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk på 20 prisbasbelopp vid skada på luftfarkost eller delar till sådan. Dock gäller den begränsning som framgår av B.3.6.

B.3.5

Självrisk enligt B.3.1–B.3.4 tillämpas inte

- vid utbetalning enbart för skadad ren eller hund
- om skadan hände medan fordonet var stulet/ tillgripet
- om skadan hände när polisman eller annan behörig person besiktigade fordonet
- om dels försäkringstagaren kan bevisa att annan person än han själv eller föraren vållat skadan eller att skadan orsakats genom bristfällighet på annat motordrivet fordon, dels det inte visas att försäkringstagaren eller föraren är medvållande eller att bristfällighet på det egna fordonet har medverkat till skadan.

B.3.6

Försäkringstagaren skall efter krav från Trygg-Hansa betala den del av utbetalt skadebelopp som motsvarar självrisk.

Trygg-Hansa får dock av fysisk person för en och samma skada inte kräva mer än 10 % av prisbasbelopp. Detta gäller även om summan av gällande självrisker enligt B.3.1–B.3.4 är högre.

B.3.7

Trygg-Hansa kan till Trafikförsäkringsföreningen överlåta fordran avseende obetald självrisk för trafikförsäkring.

C. EGENDOMSSKYDD

C.1 Gemensamma villkor för egendomsskydd

C.1.1 FÖRSÄKRAD EGENDOM

a) Fordonet

b) Utrustning i eller på fordonet om den hör till detta och kan anses vara normal för ett fordon av samma slag och fabrikat som det försäkrade, dock ej reservdelar. Utrustningen kan vara fast eller lös*.

* med lös normal utrustning avses lösa tillbehör och utrustning som tas med i och som är avsedd för fordonet och verksamheten upp till ett värde av 1/2 prisbasbelopp. Mobiltelefon ingår inte.

c) Avmonterad fordonsdel eller utrustning enligt b) upp till tre prisbasbelopp.

Om annan fordonsdel eller utrustning monterats i dess ställe gäller försäkringen endast för den fordonsdel eller utrustning som är monterad.

Ljud- och bildutrustning som inte ingår i fordonets standardutrustning ersätts endast om utrustningen är fast monterad och konstruerad för att användas i fordonet. Mobiltelefon ingår inte.

C.1.2 FÖRSÄKRAT INTRESSE

Försäkringen gäller för dig som är försäkringstagare. Men den gäller endast om du är fordonets verkliga ägare och huvudsaklige brukare. Dessutom avser försäkringen försäkringstagarens intresse i utrustning enligt Försäkrad egendom C.1.1.b) som är lånad, hyrd eller ägd av fordonets brukare. Detta innebär att du kan bli utan ersättning om du är registrerad som ägare och har tecknat försäkring för fordonet, trots att du inte äger det eller huvudsakligen brukar det.

Har du köpt fordonet på avbetalning eller kredit har Trygg-Hansa rätt att lämna ersättning till säljaren. Sådan ersättning lämnas högst med säljarens återstående fordran enligt reglerna i konsumentkreditlagen eller lagen om avbetalningsköp (1978:599) mellan näringsidkare med flera. Om du hyrt (leasat) fordonet har vi rätt att lämna ersättning till ägaren.

C.1.3 BÄRGNING, HÄMTNING OCH SANERING

Om skada på fordonet är ersättningsbar betalas också nödvändig bärgning från skadeplatsen till närmaste verkstad som kan reparera fordonet.

Har skadan skett utomlands betalas transport till närmaste reparationsverkstad i Sverige, om Trygg-Hansa anser detta nödvändigt för att utföra reparationen.

Om stöldförsäkrat fordon återfinns på annan ort än där det tillgripits betalas försäkrings- tagarens skäliga kostnader för hämtning av fordonet. Om det finns särskilda skäl kan

Trygg-Hansa ombesörja hämtningen. Trygg-Hansa avgör om transport till fordonets hemort eller till annan ort skall betalas.

Vid ersättningsbar skadegörelse, brand- eller vagnskada enligt detta försäkringsvillkor ersätts saneringskostnader upp till 1/2 prisbasbelopp. Ersättning för saneringskostnad lämnas dock inte då annan enligt lag eller avtal är skyldig att ersätta kostnaden för saneringen.

C.1.4 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE VID SKADA

- a) som skett när fordonet använts inom inhägnat tävlingsområde.
- b) som inträffat under tävling med fordonet, träning för sådan tävling, uppvisning eller vid hastighetskörning under tävlingsliknande former.
- c) som inträffar på Nordslingan, Nürburgring, i Tyskland.

Vid tillgrepp av fordon som är ersättningsbart enligt stöldförsäkringen ersätts dock ovanstående skadehändelser.

C.1.5 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

1. Fordonet får inte köras av förare som är straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel.
2. Fordonet får inte köras av förare som saknar giltigt och erforderligt körkort.
3. Fordonet får inte användas för övningskörning om läraren eller eleven inte uppfyller kraven för tillåten övningskörning.
4. Fordonet får inte användas om fordonets belagts med körförbud.

Vid tillgrepp av fordon som är ersättningsbart enligt stöldförsäkringen ersätts dock ovanstående skadehändelser.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättningen kan minskas eller utebli enligt G.3.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

C.2 Brandförsäkring

C.2.1 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR SKADA

- a) genom brand, brand som anlagts av tredje man*, blixtnedslag eller explosion.
- b) genom kortslutning i kablar och ledningar och direkta följdskador på strömförbrukare.

* med tredje man menas annan än dig själv som handlat utan ditt samtycke

C.2.2 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE FÖR SKADA

- a) på ljuddämpare, däck och slangar genom brand och explosion i dessa
- b) på elektrisk motor styrdon och strömförbrukare genom brand eller kortslutning i dessa.
- c) på grund av vagnskada före eller efter och i omedelbar anslutning till brandskadan. Vagnskadan kan ersättas genom vagnskadeförsäkringen.
- d) i samband med stöld eller tillgrepp som inträffade före brandskadan. Skadan kan ersättas genom stöldförsäkringen.

Anmärkning till C.2.1 och C.2.2

Med brand avses eld som kommit lös.

Med kabel avses isolerad ledning mellan strömkälla och komponent/ förbrukare.

Med kortslutning menas överledning mellan kabel och annan ledare som normalt inte är i kontakt med varandra.

C.2.3 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

1. Anordning som används för att ge starthjälp till, värma eller torka fordonet skall vara provad och godkänd för detta ändamål. Fabrikantens anvisningar skall följas.
2. Starkströmsanordning som används i fordonet skall vara provad och godkänd. Fabrikantens anvisningar skall följas.
3. Föreskrifter som myndighet utfärdat för att förhindra eller begränsa skada och som gäller för fordonet eller den lokal där fordonet i regel förvaras, skall iakttas.
4. Elektriska ledningar, kablar och komponenter skall vara fackmannamässigt monterade.
5. Svetsningsarbete får endast ske om nödvändiga säkerhetsåtgärder vidtagits såsom friläggning och demontering av brännbart material.
6. Huvudströmmen skall brytas när fordonet lämnas utan tillsyn samt vid reparation och rengöring.
7. Nya fordon med en totalvikt av minst 10 ton som är levererat/registrerat efter 2004-01-01 skall vara utrustad med automatiskt, av SBF, godkänt sprinklersystem i motorrummet enligt brandsäkerhetsbestämmelserna SBF 128 och FTR 128.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följts

Ersättningen kan minskas eller utebli enligt G.3.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

C.2.4 SJÄLVRISK

Självrisken framgår av försäkringsbrevet.

Fordon registrerade till och med 2003-12-31, oavsett totalvikt och fordon med en totalvikt under 10 ton registrerat från och med 2004-01-01 som vid brand var utrustad med fast monterad, av SBF, godkänt sprinklersystem i motorrummet gäller med självriskreducering, dock max 20 % av prisbasbeloppet.

C.4 Stödförsäkring inklusive skadegörelse

Ägaren skall styrka innehavet av stulen egendom, lämpligen med ursprungskvitto eller originalgarantibevis. Tillverkningsnummer bör vara angivet och egendomen märkt med personnummer/organisationsnummer/registreringsnummer.

C.4.1 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR SKADA

- a) genom stöld
- b) genom tillgrepp av fordon
- c) genom rån
- d) genom försök till stöld, tillgrepp av fordon eller rån.

För att försäkringen skall gälla för utrustning enligt C.1.1 b) krävs att utrustningen är fast anbringad på fordonet eller förvarad i detta. Se även C.4.3.

Förlust av fordon ersätts om fordonet inte kommit tillrätta inom en månad efter den dag bolaget fick skadeanmälan.

Inträffad skada skall polisanmälas.

Begränsning

Vid stöld av ljud- och bildutrustning, mikrovågsugn, kylskåp och tillbehör till denna utrustning inklusive montering är ersättningen begränsad till 1 basbelopp.

C.4.2 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för skada genom tillgrepp av fordon eller försök till sådant brott som orsakats av person som tillhör samma hushåll som försäkringstagaren.

Anmärkning till C.4.1 och C.4.2

Förklaring till vissa begrepp i brottsbalken, observera att försäkringen endast omfattar stöld, tillgrepp av fordon, rån och försök till sådana brott.

Stöld

Någon tar annans egendom utan lov och behåller, säljer eller ger bort den.

Tillgrepp av fordon.

Någon tar utan lov ett motorfordon som tillhör annan, men utan avsikt att behålla eller sälja det.

Rån

Någon som med våld eller hot om våld, som framstår som trängande fara, tar någon annans egendom.

Förskingring

När egendom överlämnas till annan person med förutsättning att egendomen ska lämnas tillbaka, och denne istället behåller, säljer eller ger bort den. Exempel på förskingring kan vara om en säljare låter en person provköra ett fordon och denne försvinner med fordonet.

Olovligt förfogande

Någon innehar annans egendom eller egendom som annan har rättigheter i (till exempel egendom som köpts på avbetalning) och säljer den utan lov eller på annat sätt disponerar över egendomen så att ägaren eller den som har rättigheter i egendomen går miste om sina rättigheter.

Olovligt brukande

Någon som utan lov använder annans egendom och därigenom orsakar ägaren skada, förlust eller annan olägenhet.

Bedrägeri

Någon skaffar sig fördelar genom att med felaktiga uppgifter förmå någon att handla på ett sätt som innebär skada för denne.

C.4.3 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Låskrav

Om fordonet är utrustat med tändningslås, dörrlås och/eller bagagelucklås skall dessa låsas när fordonet lämnas obemannat. Detta gäller även vid lastning och lossning.

Förvaring av nycklar, nyckelkort eller liknande

Nycklar, nyckelkort eller liknande får inte sitta i låsen, förvaras i eller i närheten av fordonet, när fordonet lämnas samt vid lastning och lossning. I övrigt skall nycklar, nyckelkort eller liknande förvaras aktsamt.

Utrustning till fordonet

Utrustning i fordonet skall vara inlåst i fordonet. Utrustning på fordonet skall vara fast monterad.

Avmonterad fordonsdel eller utrustning

Avmonterad fordonsdel eller utrustning som inte förvaras i fordonet, skall vara inlåst i utrymme som endast disponeras av försäkringstagaren. Föremål som på grund av storlek, användning eller liknande inte rimligtvis kan förvaras inlåsta, skall förvaras aktsamt.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättningen kan minskas eller utebli enligt G.3.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

C.4.4 SJÄLVRISK

Självrisken framgår av försäkringsbrevet.

Larm

Om fordonet vid skadetillfället var utrustat med av Trygg-Hansa godkänt inbrottslarm som installerats enligt gällande monteringsanvisningar och som vid skadetillfället var i funktion reduceras avtalad självrisk med hälften, dock högst med 20 % av prisbasbeloppet.

Elektronisk startspärr eller spårsändare

Om fordonet vid stöld av hela fordonet var utrustat med elektronisk startspärr eller spårsändare och dessa var i funktion vid stöldtillfället gäller försäkringen utan självrisk.

C.4.5 SKAdegÖRELSE**C.4.5.1 Omfattning**

Delkaskoförsäkringen gäller även för skada som uppkommit på fordonet genom skadegörelse av annan person. För fordon med gällande vagnskadegaranti gäller försäkringen enbart för självrisken på vagnskadegarantin.

Inträffad skada ska polisanmälas.

C.4.5.2 Självrisk

Självrisken är densamma som gäller för stöldförsäkring enligt försäkringsbrevet. Observera att självriskens storlek inte påverkas av förekomsten av larm, elektronisk startspärr eller spårsändare.

C.5 Rättsskyddsförsäkring avseende fordonet

C.5.1 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för det försäkrade fordonets ägare, brukare och förare (de försäkrade) i denna deras egenskap. Försäkringen gäller inte för den, som brukat fordonet utan lov.

C.5.2 VILKA TVISTER FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för tvist där du själv är part,

- som kan prövas som tvistemål av tingsrätt, dock inte så kallade småmål (se avsnitt Vilka tvister försäkringen inte gäller för C.5.3 punkt 1), och som efter prövning där kan prövas av hovrätt och Högsta domstolen. Med tvist förstås att ett framställt krav helt eller delvis avisats.

Försäkringen gäller även för tvist

- angående skadestånd som prövas inom ramen för brottmål, där du är målsägande. Försäkringen gäller också i ovan nämnda mål om de tas upp till handläggning efter beslut om resning, domvilla eller återställande av försutten tid.

Försäkringen gäller för skiljeförfarande i sådan tvist som kan prövas av ovan angivna domstolar och omfattar både dina egna ombudskostnader och sådana som du förpliktas utge – med undantag för ersättning till skiljemännen.

C.5.3 VILKA TVISTER FÖRSÄKRINGEN INTE GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller inte:

- för tvist som vid rättslig prövning skall handläggas enligt 1 kapitlet 3d§ första stycket rättegångsbalken (småmål). Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtal med Trygg-Hansa.
- för tvist där du är kärke och tvisten ska handläggas enligt lagen om grupprättegång (2002:599).
- för tvist som har samband med äktenskapsskillnad, oavsett vad tvisten gäller och när den uppkommer, eller andra frågor som i anledning av äktenskapsskillnaden aktualiseras mellan makarna och avser uppbyggnad av ekonomisk gemenskap i olika former. Undantaget gäller vid tvist mellan makarna vid äktenskapsskillnad och på motsvarande sätt vid upplösning av partnerskap och samboförhållande oberoende av om rättsförhållandet skall prövas enligt sambolagen eller annan lag.
- för tvist om du inte har befogat intresse av att få sin sak behandlad.
- för tvist som avser ärenden vid domstol oberoende av om de registreras som tvistemål

eller ärenden enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden eller konkurslagen.

- för dig, som inte försäkrat yrkesmässig uthyrning av fordon, i tvist som avser fordran eller annat anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av fordonet.
- för tvist som gäller skadestånd eller annat anspråk på grund av brottslig gärning där kostnaderna för brottmål inte kan ersättas enligt C.5.4 Vilka brott försäkringen gäller för och C.5.5 Vilka brott/förseelser försäkringen inte gäller för.
- tvist som avser personskadereglering vid försäkringsbolag om skadelidande inte väckt talan vid domstol mot försäkringsgivaren (gäller ersättning genom trafik-, ansvars- eller olycksfallsförsäkring).
- tvist som har anknytning till din nuvarande eller tidigare anställning, yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet inbegripet åtgärder för avveckling eller överlåtelse av verksamhet.

C.5.4 VILKA BROTT FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för gärning som kan prövas som brottmål sedan du i en förundersökning delgivits misstanke för eller åtalats för

- brott för vilket inte stadgas strängare straff än böter, till exempel vårdslöshet i trafik.
- vållande till annans död.
- vållande till kroppsskada eller sjukdom.

Kan du visa att åtal mot dig för grov vårdslöshet i trafik, för grovt vållande till annans död, grovt vållande till kroppsskada eller sjukdom, genom dom som vunnit laga kraft, inte bedömts som grovt, gäller försäkringen.

C.5.5 VILKA BROTT/FÖRSEELSER FÖRSÄKRINGEN INTE GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller inte för förundersökning och brottmål där misstanken om brott eller åtal avser

- hastighetsöverträdelse enligt Trafikförordningen
- körning mot rött ljus enligt Trafikförordningen
- brott för vilket stadgas strängare straff än böter, till exempel rattfylleri eller så kallad smitning
- olovlig körning.

C.5.6 OMBUD

För att försäkringen ska gälla krävs att du, genom utställande av rättegångsfullmakt, anlitar ombud att företräda dig i förhandlingar och rättegång.

Ombudet skall vara lämpligt med hänsyn till tvistens beskaffenhet, omfattning och den ort där du är bosatt eller orten där tvisten eller brottet är föremål för prövning.

Ombudet skall även vara

- advokat eller jurist anställd hos advokat eller godkänd av Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnd samt inneha F-skattsedel.

Ombudet måste begära godkännande hos Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnd i samband med att denne påbörjar arbetet i det ärende där försäkringen skall utnyttjas.

Vid oenighet om ombudets arvode och kostnader kan prövning ske hos Ombudskostnadsnämnden alternativt Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnd. Prövning kan begäras av såväl Trygg-Hansa som av ombud.

Godkännande krävs även för biträdande jurist som lämnat anställning hos advokat och fortsätter handläggningen av uppdrag som mottagits av denne under anställningen. Motsvarande gäller ombud vars medlemskap i Advokatsamfundet upphört.

En förutsättning för att du ska få anlita ombud, som inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, är att ombudet förbundit sig att i händelse av tvist godta Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnds prövning av arvode och övriga kostnader i ärendet.

C.5.7 VILKA KOSTNADER FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Du kan få ersättning för följande kostnader om de är nödvändiga och skäliga och om du inte kan få dem betalade av motpart eller annan. Det innebär bland annat att vi inte betalar om du i eller utom rättegång avstår dina möjligheter att få ersättning av motparten.

Försäkringen ersätter

- ombuds och försvarares arvode och omkostnader. Arvode betalas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som Regeringen årligen fastställer i vissa mål. Tvist eller mål som handläggs utanför Norden ersätts med nödvändiga och skäliga kostnader.
- nödvändiga kostnader för bevisning och utredning som anskaffats före rättegång och efter att tvist uppstått eller brottsmisstanke delgivits dig, förutsatt att utredningen beställs av ditt ombud.
- kostnad för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt.
- kostnader för bevisning i rättegång eller skiljemannaförfarande.
- expeditionskostnader i domstol.
- rättegångskostnader som du vid förlikning under rättegång åtagit dig att betala till motpart under förutsättning att du gör sannolikt att domstolen, på grund av nya omständig-

heter som framkommit under rättegången, skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp, än det som du åtagit dig, om tvisten hade prövats.

- rättegångskostnader som du efter återkallelse av talan dömts att betala till motpart, under förutsättning att du gör sannolikt att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, efter prövning skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp än det som du dömts till i och med återkallelsen.
- rättegångskostnader som du ålagts att betala till motpart eller staten efter domstols eller skiljemäns prövning av tvisten.

Av ombudets kostnadsräkning skall framgå vilka åtgärder ombudet har vidtagit samt tidsåtgången för dessa åtgärder med motivering för uppkomna sakkunnigkostnader. Med kostnadsräkningen ska lämnas upplysning om resultatet i tvisten eller brottmålet samt bifogas dom eller förlikningsavtal.

C.5.8 VILKA KOSTNADER FÖRSÄKRINGEN INTE ERSÄTTER

Försäkringen gäller inte i den mån ersättning har lämnats eller skulle ha kunnat lämnas genom annan försäkring eller på annat sätt.

Om skadestånd till dig även kan antas innefatta kompensation för ombudskostnader lämnas inte ersättning för dessa genom försäkringen.

Försäkringen ersätter inte

- ombudskostnader som uppkommer innan tvist uppstått eller du delgivits misstanke om eller åtalats för brott enligt ovan.
- försäkrads eller anställds eget arbete, förlorad arbetsinkomst, resor och uppehälle, eller andra omkostnader.
- verkställighet av dom, beslut eller avtal.
- ersättning till skiljemän.
- Merkostnader som uppkommer genom att du gjort dig skyldig till försumlig processföring eller förfarit försumligt.

Grundas tvistigt anspråk som i och för sig kan godkännas enligt rättsskyddsförsäkringen, på gärning som påstås utgöra brott och utreds av myndighet, ersätter försäkringen inte kostnader för bevisning som tagits fram till styrkande av att gärning utgör brott eller medför avgiftssanktion.

C.5.9 NÄR DU SKALL HA HAFT FÖRSÄKRING FÖR ATT FÅ RÄTTSSKYDD

Du kan få rättsskydd om försäkringen var gällande när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott inträffade och det därefter inte gått längre tid än tio år.

Om du som förare drabbas av personskada oavsett när denna inträffat kan du få rättsskydd i tvist med Trygg-Hansa angående din personskada även om mer än tio år förflutit sedan trafikolyckan inträffade under förutsättningen att Trygg-Hansa inte tidigare lämnat något slutligt beslut angående ersättning för personskadan.

Om rättsskydd beviljas enligt föregående tillämpas istället den självrisk och den högsta försäkringsersättning som gäller för motsvarande motorfordonsförsäkring hos Trygg-Hansa vid tiden för tvistens uppkomst. Du måste dock för att få rättsskydd i tvist angående personskada, enligt föregående stycke, väcka talan mot Trygg-Hansa inom sex månader från dagen för det slutliga beslutet.

C.5.10 GILTIGHETSOMRÅDE

Anspråket eller misstanken om brott skall ha sin grund i händelse eller i omständighet som visas ha inträffat inom försäkringens giltighetsområde, se A.9 Giltighetsområde.

C.5.11 SÄRSKILD SJÄLVRISK OCH HÖGST ERSÄTTNINGSBELOPP

Självrisk är 20 % av kostnaderna, dock lägst 5 % av prisbasbeloppet om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Högsta ersättningsbelopp vid en tvist/brottmål är 3 prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring som gäller när tvisten uppkommer, inklusive moms.

Om flera tvister uppkommer ska dessa räknas som en tvist,

- om de enligt 14 kapitlet rättegångsbalken handläggs eller skulle ha kunnat handläggas gemensamt i en rättegång vid domstol, även om de handläggs som olika mål vid ett eller flera tillfällen
- om yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

Då flera tvister/mål räknas som en tvist gäller det prisbasbelopp som var aktuellt då första tvisten uppkom.

Om du delges misstake för fler brott och åtal för dessa brott väcks samtidigt gäller försäkringen med ett försäkringsbelopp.

C.6 Krisförsäkring

C.6.1 OMFATTNING

Krisförsäkringen ingår för fordon som är minst halvförsäkrat.

C.6.2 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

De försäkrade är

- försäkringstagaren
- försäkringstagarens anställda
- fordonets förare
- maka/make till försäkrad enligt ovan.

C.6.2.1 Försäkringen gäller för

- a) behandlingskostnad till följd av ersättningsbar skada enligt detta villkor. Med behandlingskostnad avses kostnad (arvode) för samtalsterapi (psykologkonsultation). Ersättning lämnas för maximalt 10 behandlingstillfällen. Tiden under vilken behandlingen ges är begränsad till 12 månader efter inträffad skada. Behandlingshjälpen skall ske i samråd med Trygg-Hansa.
- b) skäligen resekostnader i Sverige beräknade enligt bestämmelser i Lagen om allmän försäkring.
- c) juridisk rådgivning per telefon efter inträffat rån eller överfall. Ersättning lämnas för 1 timmes rådgivningen av Trygg-Hansa anvisad jurist och är avsedd att klargöra de praktiska frågor som kan finnas avseende polisanmälan, rätt till skadestånd och rättegångsförfarande.

C.6.3 GILTIGHETSOMRÅDE

Försäkringen gäller inom det så kallade gröna kort-området. Behandlingen skall dock alltid ske i Sverige.

C.6.4 UNDANTAG.

Försäkringen gäller inte för behandlingskostnad som

- a) uppstått i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till gärning som enligt svensk lag är straffbelagd.
- b) uppstått då den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risken att skadas.

C.6.5 SJÄLVRISK

Försäkringen gäller utan självrisk.

C.7 Rånförsäkring

C.7.1 OMFATTNING

Försäkringen gäller för rån/upsåtligt fysiskt våld i omedelbar anslutning med bussresa. Begreppet rån innebär att någon med våld eller hot om våld, som framstår som trängande fara, tar någon annans egendom. Inträffad skada skall polisanmälas. Ersättning lämnas för

- a) förlust av pengar och värdehandlingar som tillhör bussföretaget.
- b) mobiltelefon som tillhör bussföretaget
- c) förarens kläder och glasögon, som skadas vid rån eller överfall.

C.7.2 GILTIGHETSOMRÅDE

Försäkringen gäller inom Norden.

C.7.3 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte om

- a) den som utsatts för rånet eller överfallet medverkat till, eller främjat detta.
- b) ersättning till någon del kan utgå från annan försäkring.

C.7.4 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Försäkringsbeloppet är högst I prisbasbelopp vid varje skada.

C.7.5 SJÄLVRISK

Försäkringen gäller utan självrisk.

C.9 Resgods försäkring för passagerare

C.9.1 OMFATTNING

Försäkringen gäller för passagerares, i bussen och i bussens släp medförda resgods (dock ej pengar eller värdehandlingar), som under färd med bussen skadas eller förloras vid

- trafikolycka
- brand
- stöld (skall polisanmälas).

C.9.2 GILTIGHETSOMRÅDE

Försäkringen gäller inom Norden.

C.9.3 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE

- a) för kvarglömda föremål.
- b) om ersättning till någon del kan utgå genom annan försäkring eller garanti.

C.9.4 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Försäkringsbeloppet är högst 20 % av prisbasbeloppet per passagerare och skada.

C.9.5 SJÄLVRISK

Självrisk är 20 % av prisbasbeloppet vid varje skadetillfälle.

C.10 Resgodsförsäkring för förare**C.10.1 OMFATTNING**

Försäkringen gäller för förares, under färd medförda egendom (dock ej pengar och värdehandlingar), som skadas vid

- trafikolycka
- brand
- stöld (skall polisanmälas).

C.10.2 GILTIGHETSOMRÅDE

Försäkringen gäller inom Norden.

C.10.3 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE

Om ersättning till någon del kan utgå från annan försäkring eller garanti.

C.10.3 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Försäkringsbeloppet är högst 20 % av prisbasbeloppet vid varje skada.

C.10.4 SJÄLVRISK

Självrisk är 5 % av prisbasbeloppet vid varje skadetillfälle om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Vid samtidig skada på fordon och förares tillhörigheter tillämpas endast en självrisk, den högsta. Detta gäller även för det fall förarens egendom ersätts genom hemförsäkring i Trygg-Hansa.

C.II Egendomsförsäkring för företag

C.II.1 OMFATTNING

Försäkringen gäller för egendom som försäkringstagaren äger, disponerar enligt hyreskontrakt eller lånar.

C.II.2 FÖRSÄKRAD EGENDOM

Försäkringen gäller plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av försäkrad egendom bestående av:

- a) kontorsinventarier och ledningar som inte är att anse som byggnad
- b) förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel
- c) reservdelar till försäkrat fordon
- d) verktyg och redskap
- e) utrustning för kontor och lagerlokal
- f) ritningar, arkivalier och datainformation.

C.II.3 GILTIGHETSOMRÅDE

Försäkringen gäller inom Norden och på försäkringstagarens ordinarie kontor eller garage för försäkrat fordon.

C.II.4 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för skada som består i

- a) gradvis förändring eller annan långtidspåverkan
- b) förlitning, utmattning, förbrukning, svinn, diffusion eller fortgående sprickbildning
- c) erosion, kavitation, korrosion
- d) förlust av egendom som glömts, förlagts eller tappats bort
- e) olovligt brukande, förskingring, olovligt förfogande eller bedrägeri
- f) att information på datamedia, blir obrukbar eller förlorats till följd av tillverkningsfel eller brist hos datamedia, felhantering, felprogrammering eller liknande
- g) försäkringen gäller inte om ersättning till någon del kan utgå från annan försäkring eller garanti.

C.11.5 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Försäkringsbeloppet är högst 1 prisbasbelopp per företag vid varje skadetillfälle.

C.11.6 ALLMÄNNA SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

1. Egendomen ska tas om hand på ett efter omständigheterna tillfredställande sätt så att den inte stjäls, går förlorad eller skadas. Hur högt kraven ställs beror bland annat på egendomens art och värde. Om säkerhetsföreskrifterna åsidosätts kan ersättningen sättas ned.
2. Vidare gäller som säkerhetsföreskrift att bestämmelser i lag, annan författning eller föreskrift meddelad av myndighet som är till för att förhindra eller begränsa skada skall följas.
3. Lämnade anvisningar från tillverkare, leverantör eller installatör skall följas.

C.11.6.1 Säkerhetsföreskrifter för stöld

C.11.6.1.1 Försäkringstagarens ordinarie kontor och garage

Dörrar

Ytterdörrar skall låsas.

Fönster

Fönster skall stängas och reglas.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättning kan minskas eller utebli enligt G.3.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

C.11.7 SJÄLVRISK

Självrisk är 20 % av prisbasbeloppet om inte annat anges i försäkringsbrevet.

C.12 Bärgningsförsäkring

C.12.1 FÖRSÄKRINGEN OMFATTAR

- a) buss som är minst halvförsäkrad
- b) tillkopplad släpvagn som är försäkrad i Trygg Hansa.

Försäkringen gäller för bärgningskostnad som uppstått på grund av driftstopp på fordonet under färd eller i anslutning till färd med fordonet.

C.12.1.1 Försäkringen ersätter

Ersättning lämnas för skäligen bärgningskostnad till närmaste verkstad som kan reparera fordonet eller till depå om kostnaden inte är högre. Vid driftstopp på buss betalas även bärgningskostnad för tillkopplad släpvagn försäkrad i Trygg-Hansa.

Vid skada inom Sverige skall Trygg Bärning kontaktas, tel 0771-111 510. Om så inte sker begränsas Trygg-Hansas ersättningsskyldighet till vad det skulle ha kostat om Trygg Bärning hade anlåtats. Vid skada utanför Sverige skall Trygg-Hansa i första hand kontaktas innan bärgning påbörjas.

C.12.2 GILTIGHETSOMRÅDE

Försäkringen gäller inom Norden.

C.12.3.UNDANTAG

Försäkringen gäller inte

- a) om händelsen inträffat vid driftstopp på grund av brist på drivmedel
- b) för merkostnad avseende transporterat gods
- c) om ersättning till någon del kan utgå genom annan försäkring, garanti eller räddningsabonnemang
- d) skada som inträffar när fordonet körs på fruset vatten, om det inte körs på vinterväg som Vägverket ansvarar för.

C.12.4.SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

1. Fabrikantens anvisningar för skötsel, underhåll, service och dylikt skall följas.
2. Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning för fordonet.
3. Gällande bestämmelser för kör- och vilotider skall följas.

Om säkerhetsföreskriften inte följs

Ersättningen kan minskas eller utebli enligt G.3.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

C.12.5 SJÄLVRISK

Självriskan är 10 % av prisbasbeloppet.

C.13 Djurkollision – självriskreducering

C.13.1 OMFATTNING

Försäkringen gäller för skada på fordonet som uppkommit genom kollision med djur som plötsligt och oförutsett kommit ut på körbanan. Ersättning lämnas även om vagnskadeförsäkring saknas. Skadan skall, dock vara ersättningsbar enligt vagnskadeförsäkring eller vagnskadegaranti.

C.13.2 ÅTGÄRD

Vid skada på älg, ren, rådjur, hjort och tamdjur fordras att försäkringstagaren eller föraren gör en anmälan till ägaren eller jakträttsinnehavaren. Kan denne inte anträffas skall anmälan göras till polisen.

Intyg från djurägaren eller polisen skall skickas till Trygg-Hansa.

C.13.3 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Ersättning betalas med högst 10 % av prisbasbeloppet.

C.14 Vagnskadeförsäkring

C.14.1 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER VID SKADA

- genom trafikolycka eller annan yttre olyckshändelse.
- som uppstått under transport på annat transportmedel.

C.14.2 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE FÖR SKADA

- a) på fordonsdel med konstruktions-, fabrikations- eller materialfel, om skadan orsakats av felet.
- b) som består i slitage eller kan hänföras till bristfälligt underhåll.
- c) som orsakats genom rost, frätning, köld, väta eller fukt. Skada som uppstått som en direkt och omedelbar följd av händelse som anges i C.14.1 betalas dock.
- d) som är ersättningsbar genom C.2.1 brandförsäkring eller C.4.1 stödförsäkring.
- e) som inträffar när fordonet körs på fruset vatten, om det inte körs på vinterväg som Vägverket ansvarar för.

C.14.3 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

1. Fordonets maximilast får inte överskridas.
2. Gällande bestämmelser för kör- och vilotider skall följas.

Om säkerhetsföreskriften inte följs

Ersättningen kan minskas eller utebli enligt G.3.4 Brott mot säkerhetsföreskrifterna.

C.14.4 SJÄLVRISK

Självriskens framgår av försäkringsbrevet.

Höjdledsskada

Vid skada som uppstått genom kollision i höjdled tillkommer en extra självrisk. Denna är 50 % av prisbasbeloppet vid varje skada. Om skadan samtidigt uppstått på transporterat gods, vilket ersätts genom transportöransvarsförsäkringen i Trygg-Hansa med avdrag för självrisk vid kollision i höjdled, avdrages dock inte någon extra självrisk vad gäller vagnskadan.

D. TILLÄGGSFÖRSÄKRING

D.1. Rättsskyddsförsäkring avseende verksamheten

D.1.1 FÖRSÄKRADE PERSONER OCH FÖRSÄKRAD VERKSAMHET

Försäkringen gäller för tvist för den ansvarsförsäkrade verksamheten enligt D.2.1.

Rättsskyddsförsäkring avseende verksamheten gäller inte för försäkrad såsom ägare eller brukare av fastighet vid tvist som har direkt samband med sådan försäkrad verksamhet.

D.1.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Huvudregel

Försäkringen gäller för tvist som uppkommer under den tid försäkringen är i kraft, om försäkringstagaren haft rättsskyddsförsäkring som varit gällande i Trygg-Hansa under en sammanhängande tid av minst två år.

Om försäkringen inte funnits i Trygg-Hansa under två år får motsvarande försäkring, med samma omfattning, i annat bolag tillgodoräknas, under förutsättning att inget uppehåll i försäkringsskyddet förekommit.

Om försäkringen inte varit gällande i två år

Om försäkring i Trygg-Hansa är gällande, men varit i kraft kortare tid än två år när tvisten uppkommer, lämnas rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för framställt anspråk inträffade sedan försäkringen i Trygg-Hansa trädde ikraft, med samma omfattning i Trygg-Hansa eller annat bolag, under förutsättning att inget uppehåll i försäkringsskyddet förekommit.

Om försäkringen upphört

Om försäkringen upphört när tvisten uppkommer, på grund av att försäkrad rörelse som drivits som handelsbolag eller under enskild firma avvecklats, kan rättsskydd lämnas genom denna försäkring, om den varit i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade och det därefter inte gått längre tid än tio år.

D.1.3 GILTIGHETSOMRÅDE

Försäkringen gäller för tvist som skall prövas av domstol eller skiljenämnd inom Norden, om ej annat anges i försäkringsbrevet.

D. I. 4 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Trygg-Hansas åtagande att betala ersättning är vid varje tvist begränsat till 5 prisbasbelopp, om ej annat framgår av försäkringsbrevet.

För samtliga tvister som uppkommer under ett försäkringsår lämnas ersättning med högst 1 Mkr.

Om flera tvister uppkommer skall dessa räknas som en tvist

- om de enligt 14 kapitlet rättegångsbalken handläggs eller skulle kunna handläggas gemensamt i en rättegång vid domstol, även om de handläggs som olika mål vid ett eller flera tillfällen
- om yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter – även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

En tvist anses föreligga om två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist.

D. I. 5 SJÄLVRISK

Självrisk är 20 % av kostnaden, dock lägst 5 % av prisbasbeloppet om inte annat anges i försäkringsbrevet.

D. I. 6 FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING

Tvist

Med tvist förstås att ett framställt krav helt eller delvis avvisats.

D. I. 7 VILKA TVISTER FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för tvist som skall prövas som tvistemål av tingsrätt, dock inte tvist som vid rättslig prövning skall handläggas enligt 1 kapitlet 3d § första stycket rättegångsbalken (småmål) och som efter prövning där kan prövas av hovrätt och Högsta domstolen.

Försäkringen gäller även vid tvist som handläggs enligt lag (2002:599) om grupprättegång där den försäkrade är svarande.

Försäkringen gäller även för tvist angående skadestånd som prövas inom ramen för brottmål, där den försäkrade är målsägande.

Försäkringen gäller även för tvist som kan prövas som tvistemål av fastighetsdomstolen, i miljödomstol enligt 20 kapitlet 2 § punkt 6 miljöbalken, Statens VA-nämnd eller högre instans samt för hyresmål som handläggs av Svea hovrätt.

Försäkringen gäller också i ovan nämnda mål om de återupptas efter beslut om resning, domvilla eller återställande av försutten tid.

Anmärkning: Försäkringen gäller således inte för brottmål eller för ärenden som handläggs av allmän domstol enligt lagen om domstolsärenden och inte heller för mål eller ärenden som handläggs av administrativa myndigheter, specialdomstolar eller allmänna förvaltnings-

domstolar, till exempel hyresnämnd, fastighetsbildningsmyndighet, länsstyrelse, länsrätt, kammarrätt eller Regeringsrätten.

Är tvisten sådan att den först kan eller skall handläggas eller prövas i annan ordning eller i annan instans (till exempel av skiftesman, i arrende- eller hyresnämnd, kronofogdemyndigheten, konkurrensverket eller skiljenämnd enligt aktiebolagslagen eller inom besiktningsförfarande enligt entreprenadrättsliga regler) ersätts endast kostnader som uppkommit efter sådan handläggning eller prövning. Kostnad för bevisning som tagits fram vid sådan handläggning eller prövning och kan användas vid ett fortsatt förfarande ersätts inte av försäkringen.

Skiljeförfarande

Försäkringen gäller för skiljeförfarandet i sådan tvist som kan prövas av ovan angivna domstolar och omfattar både försäkrads egna ombudskostnader och sådana som försäkrad förpliktats utge – med undantag för ersättning till skiljemännen.

Tvist i skattemål

Försäkringen omfattar, i försäkrads skattemål, nödvändiga och skäliga kostnader som uppstått för anhängiggörande av sådant mål och utförande av talan i allmän förvaltningsdomstol (länsrätt, kammarrätt eller Regeringsrätten).

Försäkringen gäller däremot inte för kostnader som uppkommit före skatteverkets slutliga beslut, även om dessa kostnader avser bevisning som kan användas vid senare prövning av taxeringsbeslutet i skattemål.

Anmärkning: Med skattemål förstås mål om taxering, debitering eller uppbörd och som avser någon av följande skatter eller avgifter

- kommunal inkomstskatt
- statlig inkomstskatt
- fastighetsskatt
- mervärdesskatt
- avgifter enligt lagen om socialavgifter
- avgifter enligt lagen om allmän löneavgift
- skatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster
- skatt enligt lagen om särskild löneskatt på pensionskostnader

Vad som utgör ett skattemål avgörs med ledning av vad som handläggs som ett särskilt mål hos skattedomstolarna. Fler än ett försäkringsbelopp utgår aldrig för skattemål som avser taxeringsbeslut som avser fler taxeringsbeslut för ett och samma taxeringsår.

Prövas skattemål under olika målnummer, taxeringar för flera beskattningsår som innefattar underkännande av väsentligen samma yrkande eller förfarande hos försäkrad, utgår endast ett försäkringsbelopp.

D.1.8 VILKA TVISTER FÖRSÄKRINGEN INTE GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller inte för tvist

- som vid rättslig prövning skall handläggas enligt 1 kapitlet § 3d första stycket rättegångsbalken så kallade småmål. Detta undantag skall dock inte tillämpas på tvist på grund av försäkringsavtal med Trygg-Hansa.
- som gäller försäkrads borgensåtagande eller liknande åtagande. Begränsningen gäller även regressrätt med anledning av infriat borgensansvar.
- som rör förhållandet mellan arbetsgivare och nuvarande eller förutvarande arbetstagare.
- som gäller fordran eller annat anspråk, som överlåtits på försäkrad om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom.
- som gäller skadestånd eller annat anspråk mot försäkrad i anledning av gärning som kräver uppsåt för straffbarhet efter det att försäkrad, i inledd förundersökning, delgivits misstanke om brott eller åtal väckts för denna gärning.
- som prövas av fastighetsdomstol eller miljödomstol och i vilken den försäkrade i domstolen eller i föregående administrativ prövning är att betrakta som sökande part.
- som rör sådan, av den försäkrade, planerad eller bedriven verksamhet som skall bedömas enligt miljöbalken. (Se dock D.1.7 st 4)
- som gäller skadeståndsanspråk mot försäkrad om trafik- eller ansvarsförsäkring täcker eller skulle kunna täcka sådan skadeståndsrisk, oavsett om försäkring finns eller inte.
- som kan eller skulle ha kunnat omfattas av rättsskyddsförsäkring ingående i motorfordonsförsäkring, oavsett om försäkring finns eller inte.
- där försäkrad är försatt i konkurs och tvisten avser vad som ingår i konkursboet, separationsrätt i konkursen, återvinning i konkursen eller tvistiga bevakningar i konkursen och ej heller i sådan tvist där försäkrad själv för talan sedan konkursförvaltaren förklarar att konkursboet ej vill överta försäkrads tvist.
- där försäkrad är i likvidation eller part i ackordsförfarande utan konkurs oberoende av om fordringar i förfarandet är tvistiga.
- där försäkrad är kärande eller gruppmedlem i tvist som handläggs enligt lag (2002:599) om grupprättegång.

- som avser tvist mellan försäkrad och dennes konkursbo.
- som avser rättsförhållanden som har sin grund i eller anknytning till firmarätt, patent, varumärke, upphovsrätt, mönsterrätt, växtförädlarrätt, annan know-how som skyddas enligt lag eller annan immaterialrätt.
- om försäkrad inte har befogat intresse av att få sin sak behandlad.
- i skattemål som avser arvs- eller gåvoskatt, köp eller försäljning av aktier eller andra finansiella instrument, förhandsbesked, skönstaxering, eftertaxering eller skattemål i övrigt som avser förhållanden som kan medföra ansvar för försäkrad, såsom för skattebrott, antingen åtal väckts eller ej.
- i skattemål som avser prövning enligt lagen om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter.
- som avser ärenden vid domstol oberoende av om de registreras som tvistemål eller ärenden enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden.
- mellan de försäkrade, om inte detta särskilt framgår av försäkringsbrevet.

D.1.9VILKA KOSTNADER FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Trygg-Hansa åtar sig i tvist som omfattas av försäkringen att betala försäkrads nödvändiga och skäligen ombuds- och rättegångskostnader som försäkrad inte kan få betalda av motpart eller annan.

Trygg-Hansa betalar inte sådana kostnader, om försäkrad i eller utom rättegång, avstår från sina möjligheter att få ersättning av motparten.

Försäkringen omfattar

- arvode betalas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som Regeringen årligen fasställer i vissa mål. Tvist eller mål som handläggs utanför Norden ersätts med nödvändiga och skäliga kostnader.
- nödvändiga kostnader för bevisning och utredning som anskaffats före rättegång och efter det att tvist uppstått, förutsatt att utredningen beställts av försäkrads ombud.
- rättegångskostnader som försäkrad vid förlikning åtagit sig att betala till motpart, under förutsättning att försäkrad gör uppenbart att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, efter prövning skulle ha ålagt försäkrad att betala rättegångskostnader med högre belopp än det som försäkrad vid förlikning åtagit sig.
- rättegångskostnader som försäkrad efter återkallelse av talan dömts att betala till motpart, under förutsättning att försäkrad gör uppenbart att domstolen, på grund av nya om-

ständigheter som framkommit under rättegången, efter prövning skulle ha ålagt försäkrad att betala rättegångskostnader med högre belopp än det som försäkrad dömts till i och med återkallelsen.

- kostnad för medlare som blivit utsedd av tingsätt eller hovrätt.
- kostnad för bevisning i rättegång eller skiljemannaförfarande (se dock D.1.7).
- expeditionskostnader i domstol.
- rättegångskostnader som försäkrad ålagts att betala till motpart eller staten efter domstols eller skiljemäns prövning av tvisten.

Kostnadsräkning

Av ombudets kostnadsräkning skall framgå vilka åtgärder ombudet har vidtagit samt tidsåtgången för dessa åtgärder, med motivering för uppkomna sakkunnigkostnader. Med kostnadsräkningen skall lämnas upplysning om resultatet i tvisten samt bifogas dom eller förlikningsavtal.

D.1.10 VILKA KOSTNADER FÖRSÄKRINGEN INTE ERSÄTTER

Försäkringen gäller inte i den mån ersättning har lämnats eller skulle ha kunnat lämnas genom annan försäkring eller på annat sätt.

Om skadestånd till försäkrad även kan antas innefatta compensation för ombudskostnader lämnas inte ersättning för dessa genom försäkringen.

Försäkringen gäller inte för

- ombudskostnader som uppkommer innan tvist uppstått.
- kostnader som har betalats eller skulle ha kunnat betalas av allmänna medel.
- kostnader som avser försäkrads eller anställds eget arbete, förlorad inkomst, resor eller uppehälle.
- verkställighet av dom, beslut eller avtal.
- ersättning till skiljemän.

Grundas tvistigt anspråk, som i och för sig kan godkännas enligt rättsskyddsförsäkringen, på gärning som påstås utgöra brott och utreds av myndighet, ersätter försäkringen inte kostnader för bevisning som tagits fram till styrkande av att gärningen utgör brott eller medför avgiftssanktion.

Försäkringen ersätter inte, om inte försäkringen gäller för tvist som handläggs utom Norden,

- sakkunnigutredning om innehållet i utomnordisk rätt eller utredningskostnad utom Norden.
- ombuds resor utom Norden.
- kostnader som uppkommer vid handläggning utom Norden.

Försäkringen omfattar inte heller merkostnader som uppstår genom att försäkrad

- anlitar flera ombud eller byter ombud
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller förfarit försumligt.

Mervärdesskatt

Mervärdesskatt som skall betalas av den försäkrade utgör ingen kostnad som omfattas av försäkringen, till den del den försäkrade har möjlighet till avdrag för beloppet eller kan återvinna beloppet enligt gällande skatteregler.

D.1.11 OMBUD

För att försäkringen skall gälla krävs att försäkrad, genom utställande av rättegångsfullmakt, anlitar ombud att företräda denne i förhandlingar och rättegång.

Ombud skall vara lämpligt med hänsyn till tvistens beskaffenhet och omfattning samt den ort där försäkrad bedriver sin verksamhet eller orten där tvisten är föremål för prövning.

Ombudet skall även vara advokat eller jurist anställd hos advokat, eller godkänd av Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnd samt inneha F-skattesedel.

Godkännande krävs även av biträdande jurist som lämnat anställning hos advokat och fortsätter handläggningen av uppdrag som mottagits av denne under anställningen. Motsvarande gäller ombud vars medlemskap i Advokatsamfundet upphört.

En förutsättning för att försäkrad skall få anlita ombud, som inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, är att ombudet förbundit sig att i händelse av tvist godta Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnds prövning av arvode och övriga kostnader i ärendet.

D.1.12 PRESKRIPTION

För rättsskyddsförsäkringen gäller nedanstående preskriptionsregel. Den som vill bevaka fordringsrätt på grund av försäkringsavtal, ska i laga ordning väcka talan inom tre år från det han fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande samt i varje fall inom tio år från det att sådant tidigast kunnat ske. Underlåtes det, förlorar fordringsägaren sin rätt till ersättning.

D.2 Ansvarsförsäkring

D.2.1 FÖRSÄKRADE PERSONER OCH FÖRSÄKRAD VERKSAMHET

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och dennes arbetstagare (de försäkrade) för skada orsakad i tjänsten.

D.2.1.1 Försäkrad verksamhet för Buss

Försäkringen gäller för yrkesmässig bussverksamhet.

För att full försäkring skall föreligga måste samtliga försäkringstagaren tillhöriga yrkesmässiga fordon som används i verksamheten ha ansvarsförsäkring i Trygg-Hansa. I annat fall är Trygg-Hansas ansvar begränsat till vad som svarar mot förhållandet mellan ansvarspremien för antalet försäkrade och ansvarspremien för det totala antalet yrkesmässiga fordon som ingår i verksamheten.

D.2.1.2 Verksamhet som inte är försäkrad

Försäkringen gäller inte för

- verksamhet där försäljning av varor sker kontinuerligt.
- Skada på egendom som försäkringstagaren eller annan för hans räkning hyr, leasar, lånar, nyttjar, eller på grund av särskilt åtagande därom förvara.

D.2.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för ersättningsbar skada som inträffar under försäkringsperiod, som anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller även vid serieskada, det vill säga flera skador till följd av ett och samma fel. Dessa skall anses som en skada och vid beräkning av högsta ersättning skall samtliga dessa skador hänföras till det försäkringsår då den första skadan inträffade.

D.2.3 Giltighetsområde

Försäkringen gäller i hela världen utom i USA och Kanada.

Vid försäljnings- och inköpsresor samt vid deltagande i konferenser och mässor gäller dock försäkringen för skada som inträffar i hela världen.

D.2.4 Försäkringsbelopp

Trygg-Hansas åtagande att betala skadestånd, utrednings-*, förhandlings-*, rättegångs-, skiljemanna- och räddningskostnader är vid varje skada begränsat till 10 Mkr. För samtliga skador som inträffar under ett försäkringsår begränsas åtagandet till 20 Mkr, se dock D.2.4.1 och D.2.4.2, D.2.4.3, D.2.4.4.

Vid serieskada anses samtliga skador i serien inträffade vid tidpunkt då den första skadan i serien inträffade, under förutsättning att försäkringen var i kraft, då den första skadan i serien inträffade. Ersättningen för samtliga skador vid serieskada är begränsad till det försäkringsbelopp som gäller för den första skadan.

* Här avses enbart utrednings- och förhandlingskostnader för arbete som utförs av andra än Trygg-Hansas personal.

D.2.4.1 Ansvar enligt personuppgiftslagen

Vid ren förmögenhetsskada och kränkning enligt 48 § personuppgiftslagen (SFS 1998:204) begränsas ersättningen till 2 Mkr per skada och försäkringsår.

D.2.4.2 Avfallshantering

Vid skada genom återvinning, sortering, mottagning, omlastning, mellanlagring, deponering, uppläggning, destruktion, förbränning eller annan behandling av avfall är ersättningen begränsad till 5 Mkr per skada och försäkringsår.

D.2.4.3 Oljeskada annans egendom

Vid oljeskada på annans egendom enligt D.3 är ersättningen begränsad till 1 Mkr per skada och försäkringsår.

D.2.4.4 Ansvar enligt miljöbalken

Vid ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken (SFS 1998:808) begränsas ersättningen till 1 Mkr per skada.

D.2.5 SJÄLVRISKER

Självrisken är 10 % av prisbasbeloppet vid varje skada.

D.2.5.1.1 Ren förmögenhetsskada

Med ändring av D.2.5 är självrisken 1 prisbasbelopp vid varje skada när ersättning lämnas för ren förmögenhetsskada.

D.2.5.1.2 Serieskada

Vid skador som inträffar till följd av ett och samma fel har den försäkrade att svara endast för en självrisk som gäller vid den tidpunkt då första skadan inträffar och försäkringen är i kraft.

D.2.6 FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING

Försäkringen omfattar försäkrads skadeståndsskyldighet för person- och sakskada enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler och enligt allmänna leverensbestämmelser utgivna av branschorganisationen inom den försäkrades verksamhetsområde, förutsatt att dessa avtalsats.

Försäkringen omfattar inte åtagande härutöver.

Om denna försäkring inte omfattar en sak- eller personskada omfattar försäkringen inte heller förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Utöver person- och sakskada enligt första stycket omfattar försäkringen även:

- skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada och kränkning av den personliga integriteten som den försäkrade i egenskap av personuppgiftsansvarig kan åläggas enligt 48 § personuppgiftslagen (SFS 1998:204)
- försäkrads skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken (SFS 1998:808).

Försäkringen omfattar kostnader för skäligen räddningsåtgärder för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan omfattas av försäkringen. Detta gäller under förutsättning att det inte skäligen hade kunnat begäras att den försäkrade tidigare skulle ha vidtagit åtgärder för att kunna förhindra skadan.

D.2.7 TRYGG-HANSASÅTAGANDE

Framställs mot försäkrad krav på skadestånd som kan omfattas av försäkringen och som överstiger tillämplig självrisk åtar sig Trygg-Hansa gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra försäkrads talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som försäkrad åsamkats eller åläggs att betala och som inte kan utfås av motpart eller annan
- betala det skadestånd som överstiger tillämplig självrisk och som den försäkrade är skyldig att utge.

D.2.8 UNDANTAG

D.2.8.1 Uppsåt, grov vårdslöshet med mera

Försäkringen gäller inte för skada som till någon del orsakats med uppsåt, grov vårdslöshet av försäkringstagarens företagsledning eller arbetsledning.

Försäkringen gäller inte heller för skada som uppkommer under sådana omständigheter att det för försäkringstagarens företagsledning eller arbetsledning borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa och som de skäligen hade kunnat förhindra.

Vid markarbete gäller försäkringen inte för sådan skada som på förhand kan beräknas komma att inträffa med den tillämpade sprängningsmetoden. Med markarbete avses allt sprängningsarbete samt i övrigt arbete i mark eller grund, såsom schaktning, pålning, packning eller spontning.

D.2.8.2 Produktsäkerhet

Försäkringen gäller inte för skada som orsakas av fel eller brist i levererad produkt, felaktig eller bristfällig information om produkten eller felaktig åtgärd beträffande produkten, om företagsledning eller arbetsledning

- kände till felet eller bristen vid leveransen eller när produkten därefter åtgärdades

eller

- skulle ha upptäckt felet eller bristen om undersökningar, provningar eller analyser utförts enligt de normer och principer som allmänt tillämpas inom branschen eller
- åsidosatt lag eller myndighets föreskrift rörande produktsäkerhet.

Med levererad produkt avses lös egendom som försäkrad eller annan för försäkrads räkning satt i omlopp.

D.2.8.3 Ansvar för byggherre och entreprenör

Försäkringen gäller inte för sakskada och ren förmögenhetsskada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre eller entreprenör enligt miljöbalken eller motsvarande kontraktsrättsliga bestämmelser vid byggnads-, anläggnings- eller installationsarbeten. Med byggherre avses ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Utan inskränkning av D.2.8.6 tillämpas dock inte undantaget vid skada som den försäkrade är skadeståndsskyldig för i egenskap av byggherre i samband med reparations- eller underhållsarbeten.

D.2.8.4 Fastighetsansvar

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av ägare av fastighet eller innehavare av tomträtt.

D.2.8.5 Atomskada eller atomolycka

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess.

För tillämpning av detta undantag ska atomskada och atomolycka definieras i enlighet med atomansvarighetslagen (SFS 1968:45) eller motsvarande utländsk lagstiftning. Om motsvarande utländsk lagstiftning saknas, ska atomansvarighetslagens definition tillämpas.

D.2.8.6 Miljöskada

Försäkringen gäller inte för skada genom

- förorening av eller annan inverkan på vattendrag, sjöar eller andra vattenområden, grundvatten, luft samt mark, byggnad, anläggning eller anordning
- ändring av grundvattennivån
- buller, skakning, värme, lukt, ljus
- fukt eller kondens
- annan liknande störning

Undantaget avser inte skada som beror på

- att fel - dock ej fel i planering eller konstruktion eller val av arbetsmetod - tillfälligt begås vid användning, service eller underhåll av byggnad, anläggning eller anordning
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommer på byggnad, anläggning eller anordning
- skada som orsakats av produkt som den försäkrade levererat allt under förutsättning att lag, författning eller myndighets föreskrift inte medvetet åsidosatts.

D.2.8.7 Nederbördsskada

Försäkringen gäller inte för skada på grund av översvämning som helt eller till någon del orsakats av nederbörd eller snösmältning såvida inte skadan beror på

- att fel tillfälligt begåtts
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

D.2.8.8 Ansvar enligt Trafikskadelagen med mera

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade - eller någon för vilken han svarar - är ansvarig för i egenskap av ägare, brukare eller förare av

- motordrivet fordon till den del skadan omfattas av trafikskadelagen eller hade omfattats av trafikförsäkring, om sådan hade tecknats med sedvanliga försäkringsbelopp och villkor som tillhandahålls i det land där skadan inträffat eller i det land där fordonet är registrerat. För skada som inträffar med tillfälligt hyrt motordrivet fordon, det vill säga fordon som vare sig ägs eller leasas av den försäkrade, gäller försäkringen dock till den del skadan inte kan betalas av trafikförsäkring eller annan försäkring.
- motordrivet fordon när det används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande ändamål inom inhägnat tävlingsområde.
- skepp och båtar såvitt gäller sakskada till följd av kollision med fasta eller flytande föremål, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk eller bogserade föremål.
- skepp och båtar vid skada på passagerare eller last som befordras

Flygansvar

Försäkringen gäller heller inte för skada orsakad av

- luftfartyg, flygplansprodukter, svävare eller hydrokopter
- flygledning, vilket inbegriper flygledares handling eller underlåtenhet samt system, utrustning eller annan produkt som används för flygledning

- lufttrafik, vilket inbegriper men inte är begränsat till på och av flygplats bedriven verksamhet, vars ändamål är att betjäna lufttrafik
- produkt avsedd för stadigvarande bruk i luftfartyg
- annan produkt samt tjänst som används respektive tillhandahålls vid luftfartygs start och landning.

D.2.8.9 Skada på egendom som hyrs, transporteras med mera

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning

- hyr, leasar, lånar eller nyttjar
- på grund av särskilt åtagande därom, transporterar, lyfter eller förvarar, se dock D.2.4.1
- uppför eller nedmonterar, såvitt gäller byggnader eller broar.

Vid skada på lokal som försäkringstagaren hyr för sin verksamhet, under en sammanhängande tid av minst 60 dagar, tillämpas inte undantaget vid skadehändelse som normalt ersätts genom brand- och vattenskadeförsäkring.

D.2.8.10 Låsbyte i samband med förlust av nycklar, nyckelkort, kod eller liknande,

Försäkringsskydd lämnas för skälig kostnad att ändra, eller om så erfordras, att byta ut lås eller liknande i fastighet inom Sverige vid skada till följd av förkomna nycklar, nyckelkort, kod eller liknande.

Detta gäller under förutsättning att den försäkrade enligt gällande rätt är skyldig att svara för sådan kostnad. Polisanmälan skall ske och kopia skall på begäran insändas till Trygg-Hansa.

Försäkringsskydd lämnas dock inte om nycklar, nyckelkort, kod eller liknande varit märkta med namn och/eller adress, lämnas kvar i dörr eller om nycklar, nyckelkort, kod eller liknande stulits ur fordon.

Ersättningen är begränsad till sammanlagt 2 prisbasbelopp per skadetillfälle, oavsett antalet fastigheter som berörs av förlusten.

D.2.8.11 Egen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på försäkrads egen egendom.

D.2.8.12 Krav mellan försäkrade

Skada som de försäkrade orsakar varandra ersätts inte.

D.2.8.13 Försäljning av varor

Försäkringen gäller inte för verksamhet där försäljning av varor sker kontinuerligt.

D.2.8.14 Skada på levererad egendom

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning åtagit sig att uppföra, sälja eller leverera oavsett när skadan inträffar.

Försäkringen gäller inte heller för kostnad för hantering eller åtgärd som den försäkrade nedlagt på den levererade egendomen.

Undantaget avser inte skada på tidigare levererad egendom om skadan inträffar till följd av att den försäkrade

- fullgör avtal som inte har samband med det ursprungliga leveransavtalet
- utför underhålls- eller servicearbete efter garantitidens utgång.

D.2.8.15 Arbetsskador/ annan försäkring

Försäkringen gäller inte för arbetskada som kan ersättas genom arbetsskadeförsäkring, social försäkring, annan gällande försäkring eller ersättningsform. Undantaget tillämpas dock inte i den mån lagenlig regressrätt föreligger mot försäkrad.

D.2.8.16 Utebliven effekt

Försäkringen gäller inte för skada genom att levererad kemisk produkt inte förhindrat, avbrutit, främjat eller i övrigt påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts.

D.2.8.17 Utfästelse och garanti

Försäkringen gäller inte för skadeståndsskyldighet som grundas på garanti eller utfästelse om skadeståndsskyldighet inte hade förelegat utan garantin eller utfästelsen. Försäkringen gäller dock för ansvar som den försäkrade åtar sig enligt allmänna leveransbestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde.

D.2.8.18 Ingrepps- och utbyteskostnader

Om egendom skadas, och skadan inte ersätts av denna försäkring, ersätts inte heller kostnader för åtgärder föranledda av att egendomen måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därvid måste ske i oskadad egendom.

Dock ersätts hälften av kostnaderna för ingrepp i oskadad egendom som är gemensamma för att undersöka, reparera eller byta ut såväl undantagen som ersättningsbar egendom.

Vad som anges i första och andra styckena beträffande ersättning för ingrepp i oskadad egendom gäller även för demontering, flyttning eller annan åtkomståtgärd.

D.2.8.19 Återtagande, reparation och räddningskostnad för levererad egendom med mera
Försäkringen gäller inte för kostnader i samband med reklamation, återtagande, reparation, återställande, utbyte, borttagande eller indragning av levererad egendom med mera.

Försäkringen gäller inte heller för räddningskostnader eller andra kostnader till följd av att levererad egendom befaras förorsaka skada.

D.2.8.20 Rådgivande verksamhet

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, besiktningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet.

D.2.8.21 Böter, viten och straffskadestånd (punitive damages)

Försäkringen gäller inte för böter och viten eller för straffskadestånd (punitive damages) eller annan liknande ersättning med karaktär av straffskadestånd.

Försäkringen gäller inte heller för ersättningsanspråk som har sin grund i böter och viten eller straffskadestånd.

D.2.8.22 Asbest

Försäkringen gäller inte för skador som direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med asbest.

D.2.8.23 Krig eller upplopp

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, oavsett krigsförklaring avgetts, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror, upplopp, nationalisering, konfiskation, rekvisition eller förstörelse av eller skadegörelse på egendom genomförd av eller på order av någon regering eller nationell eller lokal myndighet.

D.2.8.24 Hälsorisker

Försäkringen gäller inte för skador orsakade av

- formaldehyd
- polyklorerade bifenylter (PCB)
- elektromagnetiska fält (EMF)
- mögelmedel
- kemiska bekämpningsmedel
- gödningsmedel

- uv-strålning
- överföring av HIV/AIDS
- läkemedel
- vacciner
- oxychinolin
- diethylstilboesterol (DES)
- preventivmedel
- kemiska abortframkallande preparat
- silikonbaserade implantat
- tobaksprodukter

D.2.8.25 Terrorism

Försäkringen gäller inte för person- eller sakskada, som direkt eller indirekt helt eller delvis orsakats av terrorhandling*),

- som innebär spridning eller användning av biologiska, kemiska eller radioaktiva ämnen
- som riktas mot eller drabbar evenemang som samlar eller är avsett att samla fler än 10 000 deltagare
- under försäkring för allmänt ansvar tecknad av vattenverk som försörjer fler än 10 000 abonnenter eller av ägare eller brukare av fördämning som är högre än 7,5 meter
- under försäkring för allmänt ansvar tecknad av ägare eller brukare av Centralstationen i Köpenhamn, Stockholm, Oslo och Helsingfors och för ägare eller brukare av följande flygplatser: Kastrup, Arlanda, Gardemoen, Vantaa och Keflavik.
- under försäkring för allmänt ansvar tecknad av säkerhetsföretag som utför bemanningsuppdrag

*) med terrorhandling avses handling som innebär användning och/eller bruk av våld eller maktmedel eller hot därom, som begås av individ/er eller grupp av individer, oavsett handlingen begås för egen räkning av, tillsammans med eller i samröre med någon organisation/er eller regering/ar och vars syfte/n eller skäl är politiska, religiösa, ideologiska och/eller etniska och som syftar till att sätta skräck i befolkning eller grupp av individer eller tvinga regering/ar, myndighet/er eller organisation/er att genomföra eller avstå från att genomföra viss åtgärd eller på annat sätt påverka deras agerande eller beslut

D.2.8.26 Offshoreanläggning

Försäkringen gäller inte för ägare eller operatör av offshoreanläggning/installation.

D.2.8.27 Kemiska produkter

Försäkringen gäller inte för skada genom kemiska produkter, såvida inte tillverkning av kemiska produkter motsvarar högst 10 % av försäkrads årsomsättning. Undantaget gäller inte om försäkring meddelas på "claims made" villkor.

D.2.8.28 Blodbanker

Försäkringen gäller inte för blodbanker. Undantaget gäller inte för sjukhus, kliniker eller liknande som normalt använder blod i sin verksamhet.

D.2.8.29 Förorening

Försäkringen gäller inte för

- kostnad för efterbehandling av föroreningsskada eller avhjälpande av allvarlig miljöskada eller kostnad för räddningsåtgärd, som försäkrad enligt bestämmelser i miljöbalken 10 kapitlet eller annan lagstiftning som bygger på EU:s miljödirektiv 2004/35/EG åläggs att betala eller vidta eller, som försäkrad haft för att efterbehandla föroreningsskada eller avhjälpa allvarlig miljöskada: eller
- ersättningskrav som framställs mot försäkrad av annan som åsamkats kostnad enligt ovan.

D.2.9 ÅTGÄRDER VID SKADA

D.2.9.1 Anmälan

Då skada befaras eller har inträffat, skall den försäkrade så snart som möjligt underrätta Trygg-Hansa om det inträffade och själv vidta de åtgärder som är nödvändiga för att avvärja eller begränsa skada, se G.4.1 punkt 1.

Den försäkrade skall följa de föreskrifter Trygg-Hansa lämnar med anledning av skadan.

Den försäkrade skall medverka vid skadeutredningen.

Underlåtenhet att medverka kan medföra att försäkringsersättningen jämkas eller bortfaller helt. Hänsyn tas till den betydelse underlåtenheten haft för skadebedömningen.

Trygg-Hansa skall alltid beredas tillfälle att utföra besiktning.

D.2.9.2 Bevakning av regressrätt

När ersättningsskyldighet åligger eller kan antas komma att åligga tredje man, skall den försäkrade vidta erforderliga åtgärder för bevarande av Trygg-Hansas oinskränkta regressrätt. Underlåtenhet att bevaka regressrätt kan medföra att försäkringsersättningen jämkas eller bortfaller helt.

D.2.9.3 Skiljedomsförfarande eller rättegång

Föranleder skadan skiljedomsförfarande eller rättegång, åligger det den försäkrade att utan uppskov underrätta Trygg-Hansa om detta. Trygg-Hansa har rätt att utse rättegångsombud.

Sedan dom meddelats skall den omedelbart tillställas Trygg-Hansa. Trygg-Hansa har rätt att avgöra om domen skall överklagas.

Om den försäkrade inte iakttar vad som sagts, kan domen inte åberopas som grund för fastställande av Trygg-Hansas ersättningsskyldighet.

D.3 Oljeskada egen egendom (ingår i Ansvarsförsäkringen)

D.3.1 OMFATTNING

Med förbehåll som anges i D.2.1.1 gäller försäkringen för skada som uppstår genom oberäknad utströmning av brandfarlig vätska (till exempel olja) från fordon eller cistern och som drabbar egendom som tillhör försäkrad. Som egendom räknas även mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö eller annat vattenområde.

Med cistern i denna bestämmelse menas behållare med volym av högst 10 000 l, belägen utomhus ovan jord utan anslutning till oljepanna eller liknande. Med brandfarlig vätska menas brandfarlig vätska enligt Förordning (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor.

D.3.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte

- a) skada på cistern eller rörsystem
- b) den utrunna brandfarliga vätskan
- c) skada till följd av normalt och oberäknligt spill
- d) skada som orsakats av att föreskrift, utfärdad av myndighet i avsikt att förebygga eller begränsa skada, inte följs
- e) skada i den mån ersättning kan lämnas genom brand-, vatten- eller cisternförsäkring eller enligt trafikskadelagen.

D.3.2 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är högst 200 000 kr per skada.

D.3.3 Självrisk

Självrisken är 10 % av prisbasbeloppet.

D.4 Glasruteförsäkring

Glasruteförsäkring ingår om detta anges på försäkringsbrevet.

D.4.1 OMFATTNING

Försäkringen gäller för skada som består i att vind-, sido- eller bakruta genombrutits, spräckts eller krossats.

D.4.2 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE FÖR SKADA

som skett när fordonet kolliderat, vält eller kört av vägen

D.4.3 SJÄLVRISK

Självriskens är 35 % av skadekostnaden dock lägst 5 % av prisbasbeloppet vid byte av glsruta. Självriskens är 200 kr per stenskott/lagning om vindrutan repareras istället för att bytas ut.

D.5 Avbrottsförsäkring

Avbrottsförsäkring ingår om detta anges på försäkringsbrevet.

Avbrottsförsäkringen kan utökas. Se tilläggförsäkringen Utökad avbrottsförsäkring D.6 och D.7.

D.5.1 OMFATTNING

Ersättning lämnas om fordonet inte kunnat användas på grund av

- a) ersättningsbar brand-, glas-, djurkollision- eller stöldskada.
- b) ersättningsbar vagnskada om vagnskadeförsäkring eller vagnskadegaranti finns.
- c) plötslig oförutsedd skada på antingen motor eller kraftöverföring genom bräckage, skärning eller sprickbildning förutsatt att fordonet vid skadetillfället inte körts mer än 750 000 km.
- d) plötslig oförutsedd skada som drabbat fabriksny eller renoverad motor eller kraftöverföring, förutsatt att skadan inträffat inom ett år från dagen för inmonteringen.

D.5.2 UNDANTAG

Ersättning lämnas inte

- a) om försäkringstagaren uppbär stilleståndsersättning från trafikförsäkring, annan skadeståndersättning eller ersättning för inkomstförlust på grund av personskada, annat än då avbrottsersättningen är högre. I sådant fall betalas mellanskillnaden.
- b) för avbrottsförsäkring när ditt fordon före skadetillfället var avställt eller hade inträtt eller meddelat körförbud.
- c) för drivmedel, färjetransporter, vägavgifter eller liknande.

D.5.3 ERSÄTTNINGSBELOPP

Ersättning lämnas med nedanstående belopp per dag, uttryckt i procent av prisbasbeloppet som gällde januari månad det år skadan inträffade. Varje dagsersättning avrundas uppåt till närmaste 10-tal kronor.

Nedanstående tabell gäller yrkesmässig användning.

Ej yrkesmässig användning – nedanstående tabell gäller med 50 % lägre ersättning.

Minibussar högst 12 passagerare:		
I:a tom 10:e ersättningsdagen		2,5 %
II:e tom 20:e ersättningsdagen		2,3 %
fr o m 21:a ersättningsdagen		2,1 %

För bussar med 13–22 passagerare		
Vid försäkrat historiskt nyvärde ...	Upp till 699 999 kr	Från 700 000 kr
I:a tom 10:e ersättningsdagen	2,5 %	3,2 %
II:e tom 20:e ersättningsdagen	2,3 %	3,0 %
fr o m 21:a ersättningsdagen	2,1 %	2,7 %

För bussar fr o m 23 passagerare:		
Vid försäkrat historiskt nyvärde ...	Upp till 799 999 kr	Från 800 000 kr
I:a tom 10:e ersättningsdagen	3,2 %	3,9 %
II:e tom 20:e ersättningsdagen	3,0 %	3,7 %
fr o m 21:a ersättningsdagen	2,7 %	3,4 %

För bussar fr o m 23 passagerare:		
Vid försäkrat historiskt nyvärde ...	Från 1,6 milj. kr	Över 2,4 milj. kr
I:a tom 10:e ersättningsdagen	4,6 %	5,3 %
II:e tom 20:e ersättningsdagen	4,4 %	5,1 %
fr o m 21:a ersättningsdagen	4,1 %	4,8 %

D.5.4 KARENS

Med karenns menas att ersättning inte lämnas under viss tid (karenstid). Denna räknas från och med första arbetsdagen efter skadedagen, eller från och med första reparationsdagen om fordonet kunnat användas trots skadan.

Karenstiden är 5 arbetsdagar.

Om fordonet, vid stöld av hela fordonet, var utrustat med elektronisk startspärr, av Trygg-Hansa godkänt inbrottslarm eller spårsändarutrustning och dessa var i funktion gäller försäkringen utan karenns.

D.5.5 ERSÄTTNINGSTID

Ersättning lämnas under skäligen reparationsstid dock högst 45 arbetsdagar, karenstiden oräk-
nad. Den försäkrade skall efter förmåga begränsa reparationstidens längd.

Ersättning lämnas inte för dag som förlorats på grund av dröjsmål eller annan underlåtenhet från försäkringstagarens sida.

Sker ej reparation av skadat fordon lämnas ersättning för beräknad reparationsstid, dock högst den tid som kan anses rimlig för anskaffande av likvärdigt fordon (max 45 arbetsdagar). Vid stöld av fordonet gäller

- att ersättning lämnas för den tid fordonet varit borta
- att ersättning dessutom lämnas för den tid som anses rimligt för att skaffa annat likvärdigt fordon, eller för att reparera återfunnet fordon.

Vid stöld av hela fordonet lämnas ersättning för högst 60 ersättningsdagar.

D.6 Utökad avbrottsförsäkring

Utökad avbrottsförsäkring ingår om detta anges på försäkringsbrevet.

Denna försäkring kompletterar avbrottsförsäkring enligt D.5.

Kompletteringen innebär att utökad avbrottsförsäkring höjer dagsersättningen med 50 %.

I övrigt gäller försäkringen enligt D.5 Avbrottsförsäkring.

D.7 Avbrottsförsäkring Euromotor

Avbrottsförsäkring Euromotor F-kund eller Y-kund ingår om detta anges på försäkringsbrevet.

Denna försäkring kompletterar avbrottsförsäkring för

- F-kund (ej yrkesmässig användning) enligt D.5
- Y-kund enligt D.5 och D.6.

Försäkringen gäller för oförutsedd skada som påverkat fordonets funktion och berört följande komponenter:

- generator
- bränslepumpar/ Insprutningspumpar
- insprutare/commonrail
- startmotor
- vattenpump
- kompressor för luftmatning motor (ej AC kompressor)
- värmesystem
- tändspole/Tändkasset
- turbo
- styrservopump
- styrväxel
- luftmängdmätare
- gasregulator
- databox för motorstyrning/kraftöverföring
- ABS aggregat
- kamaxeltransmission

D.8 Sjukavbrottsförsäkring

Sjukavbrottsförsäkring ingår om detta anges på försäkringsbrevet.

D.8.1 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom innehavare av den försäkrade rörelsen.

D.8.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för avbrott som uppstår under ansvarstiden, till följd av den försäkrade personens arbetsförmågan eller dödsfall, som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

D8.2.1 Ansvarstid

Försäkringen gäller under ansvarstiden som vid

- arbetsförmåga är 9 månader
- dödsfall är 3 månader

Ansvarstiden räknas från den dag arbetsförmåga uppstår eller dödsfall inträffar.

Om försäkrad person under ansvarstiden drabbas av flera sjukdomsfall med samma symptom under ansvarstiden räknas dessa som ett skadefall. Ansvarstiden utgör även i sådant fall 9 månader och räknas från den dag arbetsförmågan först inträffade. Om personen har varit symptom- och behandlingsfri i mer än tolv månader i följd och därefter åter drabbas av sjukdomsfall med samma symptom anses däremot ett nytt skadefall ha inträffat. Ny ansvarstid skall då tillämpas.

D.8.3 VAD FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för,

- genom arbetsförmåga eller dödsfall, uppkommet bortfall av bidrag till rörelsens fasta kostnader
- genom arbetsförmåga eller dödsfall, uppkomna merkostnader för anlåtande av vikarie.

D.8.4 KARENS

Karenstiden är 30 dygn under vilken tid ersättning inte lämnas.

Vid dödsfall tillämpas ingen karenstid.

Nytt skadefall anses ha inträffat om den försäkrade personen varit symptom- och behandlingsfri mer än tolv månader i följd och åter drabbas av sjukdomsfall med samma symptom. Ny ansvarstid skall då tillämpas.

D.8.5 FÖRSÄKRADE SKADEHÄNDELSER

Försäkringen gäller för försäkrat fordon genom att försäkrad person drabbas av

- arbetsförmåga som varat mer än 30 dagar i sträck eller dödsfall orsakad av sjukdom, skada eller kroppsfel där symptomen inte visat sig före försäkringens tecknande.

Försäkringen gäller också om den försäkrade delvis uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning, drabbas av arbetsförmåga eller avlider i annan sjukdom än den ersättningen avser.

D.8.5.1 Undantag

- a) Försäkringen gäller inte för sådan arbetsförmåga som kunde förutses vid försäkringens tecknande.
- b) Försäkringen gäller inte vid arbetsförmåga som uppstår inom två år från försäkringens teckningsdag och som beror på psykiska sjukdomar/besvär; trötthetssyndrom, utbrändhet/stressreaktion, elöverkänslighet, kroniska smärttillstånd, myalgier, fibromyalgi eller tinnitus.
- c) Försäkringen gäller inte vid arbetsförmåga som försäkrad person orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.
- d) Försäkringen gäller inte om arbetsförmågan eller dödsfallet beror på utförande eller medverkan till uppsåtlig brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse.
- e) Försäkringen gäller inte vid självmord, eller självmordsförsök, inom tre år från det försäkringen trädde i kraft. Försäkringen gäller dock om den försäkrade personen var i sådant sinnestillstånd som förutsätts för straffrihet enligt 30 kap. 6§ Brottsbalken.
- f) Försäkringen gäller inte vid arbetsförmåga eller dödsfall som beror på missbruk av alkohol, andra berusningsmedel, läkemedel eller narkotiska preparat.
- g) Försäkringen gäller inte för skada som kan ersättas genom trafikförsäkring eller annan försäkring.
- h) Försäkringen gäller inte vid arbetsförmåga vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplopp.
- i) Försäkringen gäller inte vid arbetsförmåga vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt har samband med atomkärnprocess, t ex kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

D.8.6 ERSÄTTNINGSGREGLER

Försäkringen gäller vid avbrott i verksamheten på grund av försäkrad persons arbetsförmåga eller dödsfall.

D.8.6.1 Högsta ersättningsbelopp

Av försäkringsbrevet framgår vilket av följande ersättningsalternativ försäkringen gäller med. Varje alternativ motsvarar visst ersättningsbelopp per kalenderdag, uttryckt i procent av prisbasbeloppet, enligt nedanstående uppställning.

Ersättningsalternativ	Ersättningsbelopp
Alternativ 1	1,1 % per dag
Alternativ 2	2,2 % per dag
Alternativ 3	3,3 % per dag
Alternativ 4	4,4 % per dag

Förutsättningen för att full ersättning skall utgå är att fordonet under avbrottsperioden är avställt i Vägtrafikregistret.

Fordon som inte är avställt betraktas som använt i verksamheten. I fall då fordonet inte är avställt skall, vid bestämmande av ersättningsbeloppets storlek, hänsyn tas till förhållandet mellan genomsnittlig omsättning per dag under avbrottsperioden och genomsnittlig omsättning per dag under de tolv senaste månaderna före avbrottet.

Ersättning lämnas dock med högst 90% av annars utgående ersättningsalternativ/ersättningsbelopp.

Om försäkringstagaren kan styrka att fordonet under avbrottsperioden endast använts för privat bruk, skall dock full ersättning lämnas.

D.8.6.2 Merkostnader

Enskild

Om den försäkrade och försäkringstagaren är samma person lämnas ersättning med skillnaden mellan vikarie utbetald lön (inklusive lönebikostnader, resor och traktamente) och den försäkrades egen lön enligt uppgift till försäkringskassan, lönebikostnader, resor och traktamente.

Aktiebolag

Ersättning lämnas med skillnaden mellan till vikarie utbetald lön (inklusive lönebikostnader, resor och traktamente) och motsvarande kostnader för den arbetsoförmögne.

Merkostnader för anlitad vikarie skall verifieras och ersättning lämnas med högst det belopp som skulle ha utbetalats enligt D 8.6.1.

D.8.6.3

Rätten till ersättning inträder efter karensens utgång och gäller under ansvarstiden, dock längst till dess att

- arbetsoförmågan upphört
- den försäkrade rörelsen avyttrats eller avvecklats
- den försäkrade personens anställning upphört.

D.8.6.4

Påverkar andra faktorer (till exempel säsongs-, marknads- eller konjunkturnässiga) än arbetsförmågan eller dödsfallet skadans storlek, reduceras försäkringsersättningen i motsvarande grad. Försäkringstagaren skall vid anfordran visa att sådan andra faktorer inte föreligger.

D.8.6.5

Om försäkrad person är delvis arbetsförmögen och erhåller reducerad ersättning från försäkringskassan reduceras försäkringsersättningen i motsvarande grad.

D.8.6.6

Om det av utredning framgår att försäkringstagaren genom försäkrat ersättningsalternativ enligt försäkringsbrevet skulle bli överkompenserad om skadan reglerades med detta belopp skall ersättningen, oavsett om fordonet varit avställt eller ej, jämkas till motsvarande försäkringstagarens faktiska bortfall av bidrag till rörelsens fasta kostnader.

Som fast kostnad räknas följande

- avtalade löner och lönebikostnader till anställda.
- eget uttag i enskild firma och handelsbolag, dock högst med belopp som svarar mot marknadsmässig lön och lönebikostnader och endast i den mån rörelsen i normalfallet skulle kunna bära denna kostnad.
- ersättning till medhjälpande make/maka, dock högst med belopp som svarar mot marknadsmässig lön och lönebikostnader och endast i den mån rörelsen i normalfallet skulle kunna bära denna kostnad.
- hyror och /eller arrendekostnader
- övriga fasta lokalkostnader (till exempel fasta uppvärmningskostnader)
- fasta kontrakterade kontorskostnader till exempel bokförings, revisions- och försäkringskostnader
- fasta avgifter för el, tele (abonnemangavgifter) och Internet
- planenliga avskrivningar i rörelsen
- räntor i rörelsen
- skatt och försäkring för fordon i rörelsen
- fasta kontrakterade leasingkostnader
- övriga fasta kostnader enligt kontrakt.

Anmärkning: Som fast kostnad räknas inte eget uttag, lön och lönebikostnader samt kostnader för individuell försäkringar för den arbetsoförmögne personen.

D.8.7 TIDPUNKT FÖR BETALNING AV ERSÄTTNING SAMT RÄNTEBESTÄMMELSER

Ersättning skall betalas månadsvis i efterskott under förutsättningen att försäkringstagaren med läkarintyg för den försäkrade personen visar sig vara berättigad till ersättning för gången månad.

I övrigt gäller vad som framgår av G.4.5 Tiden för utbetalning av försäkringsersättning.

D.8.8 SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER

D.8.8.1 Anmälan om skada med mera

När försäkringstagaren inser att arbetsoförmåga kommer att utsträckas till mer än 30 dygn åligger det denne att utan dröjsmål göra anmälan härom till Trygg-Hansa.

Arbetsoförmåga skall styrkas med läkarintyg. För fastställande av insjuknandedag skall läkarintyg föreligga från åttonde sjukdagen. Dödsfall skall styrkas med dödsfallsintyg.

D.8.8.2 Ersättningskrav

Ersättningskrav skall framställas till Trygg-Hansa snarast efter det att skadan uppkommit och senast sex månader från det att försäkringstagaren fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning.

Försäkringstagaren är skyldig att bistå Trygg-Hansa vid skadeutredningen och på anmodan styrka ersättningskravet och tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Trygg-Hansas ansvarighet och storlek.

D.8.9 TRYGG-HANSAS ANSVARIGHET

Med tillägg av vad som gäller enligt G.1.1 Försäkringstid och ansvarstid gäller följande:

Trygg-Hansas ansvarighet inträder när Trygg-Hansas huvudkontor mottagit fullständiga ansökningshandlingar, förutsatt att försäkringen enligt tillämpningsregler kan beviljas mot normal premie och utan förbehåll samt att det inte av ansökningshandlingarna eller på annat sätt framgår att försäkringen skall träda i kraft senare.

Kan försäkringen beviljas endast mot förhöjd premie eller med förbehåll, inträder Trygg-Hansas ansvarighet först sedan Trygg-Hansa erbjudit försäkringen på dessa villkor och försäkringstagaren antagit erbjudandet.

D.9 RehabTrafik

RehabTrafik gäller om detta är angivet på försäkringsbrevet. RehabTrafik gäller om detta är angivet på försäkringsbrevet. I RehabTrafik ingår rehabiliteringshjälp, privat medicinsk vård och ersättning för medicinsk invaliditet.

D.9.1 OMFATTNING

Olycksfall som drabbar förare till följd av trafik med försäkrat fordon.

D.9.2 UNDANTAG

Försämring av hälsotillståndet om denna försämring enligt medicinsk erfarenhet sannolikt skulle ha inträtt även om olycksfallet inte inträffat.

D.9.3 SJÄLVRISK

Försäkringen gäller utan självrisk.

D.9.4 REHABILITERINGSHJÄLP OCH PRIVAT MEDICINSK VÅRD

D.9.4.1 Omfattning

Försäkringen gäller för rehabiliteringshjälp och privat medicinsk vård för förare i fordon som är svensk medborgare eller som är bosatta och folkbokförda i Sverige.

D.9.4.2 Undantag

- a) Försäkringen gäller inte för olycksfall som uppstått i samband med att du utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd.
- b) Försäkringen gäller inte för försämring av hälsotillståndet om denna försämring enligt medicinsk erfarenhet sannolikt skulle ha inträtt även om olyckan inte inträffat.

D.9.4.3 Ersättningsregler

Försäkringen gäller för olycksfall som drabbar förare till följd av trafik med försäkrat fordon och att

- föraren har varit helt eller delvis arbetsoförmögen i mer än 30 dagar, eller
- föraren är i arbete men har medicinska besvär och behov av rehabilitering.

D.9.4.3.1 Rehabiliteringshjälp

Föraren får tillgång till en rehabiliteringsledare som vägleder och stödjer exempel i kontakten med vårdgivare, arbetsgivare alternativt arbetsförmedling och försäkringskassa.

D.9.4.3.2 Åtgärdsplan

Rehabiliteringsledaren tar vid behov fram en åtgärdsplan individuellt anpassad för föraren. Planen ska syfta till återgång i arbete, arbetsförhet eller motsvarande och godkännas av Trygg-Hansa.

D.9.4.3.3 Privat medicinsk vård

Ersättning för nödvändiga och skäliga kostnader för privat finansierad läkar- och sjukhusvård i Sverige, om väntetiden inom den offentligt finansierade vården gör att behandling inte kan påbörjas inom 45 dagar från det att remiss utfärdats.

Dessutom ersätts behandlingskostnader upp till 10 behandlingstillfällen, totalt högst 10 timmar, vid privat vård hos exempelvis psykolog eller sjukgymnast när behandlingen sker enligt remiss/intyg av läkare. Även här krävs att behandling inom den offentligt finansierade vården inte kan påbörjas inom 45 dagar från det att remiss utfärdats.

Åtgärderna ska framgå av åtgärdsplanen.

D.9.4.3.4 Resekostnader i samband med ordinerad behandling

Nödvändiga och skäliga resekostnader som överstiger 500 kronor till följd av privat vård som anges i åtgärdsplanen. Resekostnader för en medföljande om behov finns och det framgår av åtgärdsplanen.

D.9.4.3.5 Krisstöd för förarens familj

Ersättning lämnas för nödvändiga och skäliga kostnader för krisstöd hos psykolog eller motsvarande för förarens familj till följd av olycksfallet.

Åtgärderna ska framgå av åtgärdsplanen.

D.9.4.3.6 Undantag för privat medicinsk vård

Försäkringen ersätter inte kostnader som ersätts av annan enligt särskild lag eller författning, internationell konvention, kollektivavtal eller annat ersättningsinstitut.

- som inte finns med i åtgärdsplanen.

D.9.4.4 Säkerhetsföreskrifter

Fordonet får inte köras av förare som är straffbart påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel.

Om säkerhetsföreskriften inte följs

Ersättningen kan minskas eller utebli enligt G.3.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

D.9.4.5 När skadan anmäls

Skada ska anmälas så fort som möjligt, dock senast inom tre månader från det att personskadan inträffade, om inte synnerliga medicinska skäl förhindrar det.

D.9.4.6 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 150 000 kronor.

D.9.4.7 Ersättningstid

Ersättningstiden för rehabiliteringshjälp och privat medicinsk vård är begränsad till högst ett år från skadedagen.

D.9.5 MEDICINSK INVALIDITET

D.9.5.1 Omfattning

Försäkringen gäller för olyckfallsskada som inträffar i följd av trafik med fordonet och som drabbar förare i fordonet som är svensk medborgare eller har sin hemvist i Sverige.

D.9.5.2. Giltighetsområde

Försäkringen gäller i hela världen.

D.9.5.3 Undantag

Försäkringen gäller inte för försämrat hälsotillstånd beroende på ett kroppsfel som antingen redan fanns vid olycksfallet eller som tillstött senare utan samband med olycksfallet.

D.9.5.3.1 Förare

Försäkringen gäller inte för förare som

- kört fordonet utan att ha giltigt och erforderligt körkort vid övningskörning inte följt gällande regler enligt körkortslagen
- varit straffbart påverkad av alkohol eller annat medel än alkohol
- orsakat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet
- stulit eller olovligen tillgripit fordonet
- kört när fordonet var avställt
- kört fordonet trots att fordonet belagts med körförbud

D.9.5.4 Ersättningsregler

Ersättning lämnas för medicinsk invaliditet. Med medicinsk invaliditet menas den fysiska eller psykiska funktionsnedsättning som fastställs oberoende av den försäkrades yrke och arbetsförhållanden eller fritidsintressen. Funktionsnedsättningen skall objektivt kunna fastställas. Som medicinsk invaliditet räknas också vanprydande ärr, bestående värk samt förlust av sinnesfunktion eller inre organ.

D.9.5.4.1 Hur invaliditetsgraden bestäms

Invaliditetsgraden bestäms med hänsyn till de skador och symtom som orsakats av olycksfallet och som objektivt kan fastställas. Eventuell nedsatt arbetsförmåga påverkar inte invaliditetsgraden.

Kan förlorad kroppsdel ersättas av protes, bestäms invaliditetsgraden med hänsyn till protesfunktionen. Den definitiva invaliditetsgraden skall om möjligt fastställas inom 3 år från olycksfallet. Den kan uppskjutas om det bedöms som nödvändigt med hänsyn till medicinsk erfarenhet eller befintliga rehabiliteringsmöjligheter. Medicinsk invaliditet beräknas enligt en tabell godkänd av försäkringsbranschen. Invaliditetsgraden för en och samma skada kan högst uppgå till 100 %.

D.9.5.4.2 När ersättning betalas

D.9.5.4.2.1 Medicinsk invaliditet

Rätt till ersättning inträder då olycksfallsskadan orsakat invaliditet inom 3 år och minst 1 år förflutit från olycksfallet. Så snart den definitiva invaliditetsgraden har fastställts betalas ersättning.

Om den definitiva invaliditetsgraden kan fastställas och behandlingen avslutas innan 1 år förflutit från olycksfallet betalas ersättning så snart invaliditetsgraden fastställts. Avlider den försäkrade innan rätt till ersättning för medicinsk invaliditet inträtt betalas ingen sådan ersättning.

Avlider den försäkrade sedan rätt till ersättning inträtt betalas det belopp som svarar mot den säkerställda medicinska invaliditet som förelåg innan dödsfallet.

D.9.5.4.2.2 Vänteersättning

Om den definitiva invaliditetsgraden inte kan fastställas inom 1 år från olycksfallet betalas vänte ersättning från denna tidpunkt fram till invaliditetsgraden fastställs. Vid början av varje år fastställs den invaliditetsgrad som skall tillämpas under året. Denna invaliditetsgrad är den som olycksfallet bedöms minst komma att uppgå till. Vänteersättningen utgör 6 % av den ersättning som morsvarar den för året fastställda invaliditetsgraden. Utbetalning sker årsvis i förskott.

D.9.5.5 Rätt till omprövning

Omprövning av invaliditetsbedömningen kan ske om väsentlig och bestående ändring inträtt i de förhållanden som legat till grund för bedömningen. En preskriptionstid om 10 år från skadedagen gäller.

D.9.5.6 Högsta ersättningsbelopp

Medicinsk invaliditet 600 000 kr/person.

D.10 Transportörsvarsförsäkring

D.10.1 OMFATTNING

Försäkringen gäller vid internordisk godstransport mot betalning.

D.10.2 ANSVAR

Försäkringen gäller vid transport av gods och för den ersättningskyldighet som, enligt Ansvars- och befodringsbestämmelserna BUSSAB, Lag om inrikes vägtransport (VTL) eller CMR-konventionen, som kan åläggas den som åtagit sig fraktuppdraget. Försäkringen omfattar inte bohag.

D.10.3 OBJEKTIVT ANSVAR

Om godset ej är separat försäkrat gäller försäkringen vid inrikes vägtransport i Sverige också för förlust av eller skada på det transporterade godset till följd av trafikolycka, brand, blixtnedslag eller stöld i samband med någon av dessa skadehändelser även i de fall vållande från fraktförarens sida inte föreligger.

D.10.4 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Vid inrikes godstransport i Sverige är ansvaret vid varje skada högst 200 kr per kilo av det skadade eller förlorade godsets bruttovikt. För gods vars bruttovikt inte överstiger 100 kg utgår ersättning högst med 20 000 kr per enhet och högst med 2 prisbasbelopp per transportuppdrag.

Vid gränsöverskridande transporter enligt CMR-konventionen är ansvaret vid varje skada 8,33 SDR per kilo av det skadade eller förlorade godsets bruttovikt. Ersättning utgår högst med 2 prisbasbelopp per transportuppdrag.

D.10.5 SJÄLVRISK

Självrisken är 10 % av prisbasbeloppet.

D.10.6 ÖVRIGA VILLKOR

I övrigt tillämpas Trygg-Hansas gällande villkor för Transportörsvarsförsäkring (T800).

E. SÄRSKILT VILLKOR FÖR CHARTERFÖRSÄKRING

E.1 Utökad stödförsäkring

Försäkringen gäller inom Gröna kort-området, se dock undantag A.9.1. I övrigt gäller försäkringen enligt C.4. Dock med undantag för att beloppsbegränsningen enligt C.4.1, avseende utrustning, inte tillämpas.

E.2 Utökad rånförsäkring

Försäkringen gäller inom Gröna kort-området, se dock undantag A.9.1. I övrigt gäller försäkringen enligt C.7.

E.3 Utökad resgods för förare

Försäkringen gäller inom Gröna kort-området, se dock undantag A.9.1. I övrigt gäller försäkringen enligt C.10.

E.4 Utökad resgods för passagerare

Försäkringen gäller inom Gröna kort-området, se dock undantag A.9.1. I övrigt gäller försäkringen enligt C.9.

E.5 Utökad bärgning

Försäkringen gäller inom Gröna kort-området, se dock undantag A.9.1. I övrigt gäller försäkringen enligt C.12.

E.6 Utökad avbrottsförsäkring eller Euromotor i Charters tillägget

Försäkringen gäller inom Gröna kort-området, se dock undantag A.9.1. Avbrottsersättning utgår med belopp enligt D.5.3 jämte ett påslag om 20%. Med ändring av D.5.5 begränsas ersättningstiden till skäligen reparationsstid, dock maximalt 90 ersättningsdagar.

E.7 Räddningsförsäkring

Försäkringen gäller inom Gröna kort-området, se dock undantag A.9.1.

E.7.1 FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

skäligen och nödvändiga kostnader som avser

- E.7.1.1 passagerare
- E.7.1.2 ersättningsbuss
- E.7.1.3 ersättningsresa
- E.7.1.4 kostnad för förare

som uppstått när vidare färd med fordonet varit omöjlig på grund av ersättningsbar

- brandskada
- glasskada
- stöldskada
- vagnskada
- samt vid driftstopp på grund av plötslig och oförutsedd skada på motor, kraftöverföring eller klimatanläggning. Vid skada på klimatanläggning krävs, för att ersättning skall lämnas, att de yttre förhållandena var sådana att vidare färd inte kunnat ske på ett tillfredsställande sätt.
- E.7.1.5 kostnad för ersättningsförare.

Vid skada inom Sverige skall Trygg Bärkning kontaktas, tel 0771-111 510. Om så inte sker begränsas Trygg-Hansas ersättningsskyldighet till vad det skulle ha kostat om Trygg Bärkning hade anlåtats. Vid skada utanför Sverige skall Trygg-Hansa i första hand kontaktas innan bärkning påbörjas.

SOS International +45 70 10 50 50.

E.7.1.1 Kostnad för passagerare

Ersättning lämnas för merkostnad avseende kost och logi som bussföretaget, enligt Allmänna Reklamationsnämndens praxis är skyldig att utge till passagerare.

E.7.1.2 Kostnad för ersättningsbuss

Ersättning lämnas för merkostnad avseende ersättningsbuss under högst två dagar.

E.7.1.3 Kostnad för ersättningsresa

Ersättning lämnas för passagerares vidare resa till destinationsorten med billigaste transportmedel.

E.7.1.4 Kostnad för förare

Ersättning lämnas för transport av förare till den ort fordonsägaren har sitt säte eller är folkbokförd.

E.7.1.5 Kostnad för ersättningsförare

Om ordinarie chaufför drabbas av olyckshändelse eller plötslig sjukdom och med stöd av läkares utlåtande inte kan utföra sitt arbete ersätts skäliga resekostnader för ersättares utresa.

E.7.2 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte

- a) om händelsen inträffat vid driftstopp på grund av brist på drivmedel.
- b) för skada som inträffat när fordonet använts inom inhägnat tävlingsområde.
- c) om händelsen inträffat under tävling med fordonet, träning för sådan tävling, hastighetskörning under tävlingsliknande former eller uppvisning.
- d) för merkostnad avseende transporterat gods.
- e) om ersättning till någon del kan utgå genom annan objektsförsäkring, garanti eller räddningsabonnemang.
- f) skada som inträffar när fordonet körs på fruset vatten, om det inte körs på vinterväg som Vägverket ansvarar för.

E.7.3 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

1. Fordonet får inte användas om fordonet belagts med körförbud.
2. Fabrikantens anvisningar för skötsel, underhåll, service och dylikt skall följas.
3. Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning för fordonet.
4. Gällande bestämmelser för kör- och vilotider skall följas.

Om säkerhetsföreskriften inte följs

Ersättningen kan minska eller utebli enligt G.3.4 Brott mot säkerhetsföreskrifterna.

E.7.4 GILTIGHETSOMRÅDE

Giltighetsområdet framgår av försäkringsbrevet.

E.7.5 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Norden – försäkringsbeloppet är högst två basbelopp per skada. För samtliga skador under ett försäkringsår är åtagandet begränsat till fyra basbelopp.

Gröna kort-området – försäkringsbeloppet är högst 4 prisbasbelopp under ett försäkringsår.

E.7.6 SJÄLVRISK

Självriskan är 10 % av skadekostnaden, dock lägst 10% av prisbasbeloppet.

F. VÄRDERINGS- OCH ERSÄTTNINGSGREGLER

F.1

Ersättning lämnas med högst det belopp som motsvarar skadan, värderad enligt nedanstående bestämmelser.

F.2 Trygg-Hansa ersätter

Trygg-Hansa har rätt att avgöra om fordon skall repareras eller om skadan skall betalas kontant. Beträffande reparation, se även G.4.3 Reparation.

Beräkning av kontant ersättning grundas på fordonets värde i allmänna handeln omedelbart före skadan.

Om likvärdig begagnad utbytesdel finns att tillgå skall sådan användas vid reparation.

Dessa regler gäller på motsvarande sätt vid skada på del av fordonet eller utrustning eller vid stöld av utrustning som inte ingår i fordonets seriemässiga utförande..

Vid stöld av utrustning som inte ingår i fordonets seriemässiga utförande ska åtkomsthändelse uppvisas och överlämnas till Trygg-Hansa. I annat fall har Trygg-Hansa rätt att skönmässigt bestämma ersättningsbeloppets storlek.

Trygg-Hansa har rätt att anvisa inköpsställe. Vid bärgning avgör Trygg-Hansa vilken leverantör som ska anlitas.

Viktigt!

Kontakta oss alltid innan reparation, bärgning och återanskaffning. Om så inte sker begränsas Trygg-Hansas ersättningsskyldighet till vad det skulle ha kostat om de leverantörer som Trygg-Hansa har avtal med anlitas.

F.3 Trygg-Hansa betalar inte

- a) kostnad för förbättring eller förändring av fordonet, som gjorts i samband med att skada reparerats.
- b) merkostnad som beror på att bolagets anvisningar om inköpsställe enligt F.2 inte inhämtats eller följts.
- c) eventuell värdeminskning efter reparation på grund av skada.

- d) merkostnad genom reparationsarbete på övertid eller genom att reservdelar fraktats på annat sätt än med sedvanligt transportmedel, om inte bolaget särskilt godkänt merkostnaden.
- e) ersättning för normalt slitage eller värdeminskning på grund av att fordonet brukats i samband med stöld eller tillgrepp.
- f) mervärdesskatt när försäkringstagaren är redovisningsskyldig för sådan skatt.
- g) merkostnad på grund av att skadad egendom ersatts med ny egendom.
- h) kostnader för lackering/motivlack som inte motsvarar den som fordonet hade i det serie-mässiga utförandet. Kostnaden för det egna företagets varumärkes- eller mönsterskyddade firmasymbol och för reklamtext för det egna företaget betalas dock med högst 2 basbelopp.
- i) Kostnad för annans varumärkes- eller mönsterskyddade firmasymbol ersätts om det finns skriftligt avtal om att denna skall finnas på fordonet. Kostnad för detta skall rymmas inom 2 basbelopp.
- j) slitage och normal användning.

F.4 Äganderätten till ersatt egendom

Trygg-Hansa övertar äganderätten till fordon eller delar som ersatts, om inte annat överenskommits.

F.5

Förlust eller olägenhet på grund av att fordonet inte kunnat användas ersätts endast om Trygg-Hansa särskilt åtagit sig detta enligt försäkringsavtalet.

G. FÖRSÄKRINGSREGLER

Med försäkringstagare avses i detta villkor den som ingått avtal om försäkring med Trygg-Hansa. Med uttrycket försäkrad avses den vars intresse är försäkrat mot skada.

G.I Försäkringsavtalet

G.I.1 FÖRSÄKRINGSTID OCH ANSVARSTID

Försäkringstiden är den tid för vilken försäkringsavtalet har träffats. Saknas utredning om när avtalet har träffats, skall det anses ha skett klockan 00.00 dagen efter den dag då Trygg-Hansa mottog ansökan om försäkring. Försäkringen gäller till och med försäkringstidens sista dag.

Om försäkringen skall tecknas genom att försäkringstagaren betalar premie eller om försäkringen i annat fall är giltig bara om premien betalas innan försäkringstiden börjar, inträder Trygg-Hansas ansvar klockan 00.00 dagen efter den dag då premien kommit Trygg-Hansa till handa. Försäkringstagaren anses ha betalat premien när han lämnat ett betalningsuppdrag avseende premien till en bank eller någon annan liknande betalningsförmedlare.

Trygg-Hansa ansvarar endast för skada genom händelse som inträffar under försäkringstiden såvitt inte annat särskilt anges i försäkringsvillkoren. Om skadan uppkommit successivt ansvarar Trygg-Hansa endast för den del av skadan som uppkommit inom försäkringstiden hos Trygg-Hansa.

G.I.2 FÖRNYELSE AV FÖRSÄKRINGEN

Vid försäkringstidens utgång förnyas försäkringen automatiskt, om inte annat framgår av avtalet eller omständigheterna. Förnyelse sker dock inte vid försäkringstidens utgång, om

1. försäkringen har sagts upp att upphöra vid denna tidpunkt, eller
2. försäkringstagaren har tecknat en motsvarande försäkring hos ett annat bolag och underrettat Trygg-Hansa om detta.

Har försäkringstagaren inte meddelat Trygg-Hansa att försäkringsbehovet har upphört, har Trygg-Hansa rätt till premien för den tid försäkringen efter förnyelsetidpunkten varit gällande.

G.I.3 FÖRSÄKRINGSTAGARENS RÄTT ATT SÄGA UPP FÖRSÄKRINGEN

Vill försäkringstagaren säga upp försäkringen till försäkringstidens utgång, får han göra uppsägningen när som helst dessförinnan.

- Försäkringstagaren får säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång,
1. om Trygg-Hansa väsentligen åsidosätter sina skyldigheter enligt gällande lag eller enligt försäkringsavtalet,
  2. om försäkringsbehovet faller bort eller det inträffar någon annan liknande omständighet,
  3. om Trygg-Hansa har ändrat försäkringsvillkoren under försäkringstiden,
  4. om försäkringen har förnyats enligt G.1.2 Förnyelse av försäkring och försäkringstagaren ännu inte har betalat premie för den nya premieperioden, eller
  5. om det i annat fall föreligger en ny omständighet av väsentlig betydelse för försäkringsförhållandet.
6. vid skada.

Uppsägningen får verkan dagen efter den dag då Trygg-Hansa mottog uppsägningen. Försäkringen kan också sägas upp med verkan från och med en viss dag i framtiden.

Om försäkringstagaren, efter förnyelse enligt G.1.2 Förnyelse av försäkring tecknar en motsvarande försäkring hos ett annat försäkringsbolag utan att betala premie för den förnyade försäkringen, anses denna uppsagd med omedelbar verkan.

G.1.4 TRYGG-HANSAS RÄTT ATT SÄGA UPP FÖRSÄKRINGEN

Trygg-Hansa får säga upp försäkringen att upphöra vid försäkringstidens utgång. Uppsägningen skall göras skriftligen och sändas till försäkringstagaren senast 1 månad innan försäkringstiden går ut. Den skall för att få verkan innehålla en förfrågan om försäkringstagaren vill ha försäkringen förnyad. Begär försäkringstagaren att försäkringen förnyas, gäller uppsägningen bara om det finns särskilda skäl att vägra försäkringen med hänsyn till risken för framtida försäkringsfall, den befarade skadans omfattning, den avsedda försäkringens art eller någon annan omständighet.

Trygg-Hansa får säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång, bara om försäkringstagaren eller den försäkrade grovt har åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget eller om det annars finns synnerliga skäl.

Uppsägningen skall göras skriftligen och med 14 dagars uppsägningstid, räknat från det att Trygg-Hansa avsände den. Uppsägningen skall ske utan oskäligt dröjsmål från det att Trygg-Hansa fick kännedom om det förhållande som den grundas på.

G.1.5 TVIST OM RÄTTEN ATT BEHÅLLA EN FÖRSÄKRING

Har Trygg-Hansa vägrat att förnya försäkringen skall talan väckas inom 6 månader från det att Trygg-Hansa avsänt meddelande om sitt beslut, uppgift om skälen för detta och upplysning om vad försäkringstagaren skall göra för att få beslutet prövat. Väcks inte talan inom denna tid är rätten att föra talan förlorad.

G.1.6 ÄNDRING AV FÖRSÄKRINGSVILLKOREN

Vill Trygg-Hansa ändra försäkringen i samband med en förnyelse skall bolaget skriftligen ange ändringen senast i samband med kravet på premie för den förnyade försäkringen. Den förnyade försäkringen gäller då för den tid och på de villkor som Trygg-Hansa har angivit.

På begäran av Trygg-Hansa kan försäkringsvillkoren ändras under försäkringstiden om det finns synnerliga skäl för ändringen. För en sådan ändring gäller det som sägs om uppsägning i G.1.4 Trygg-Hansas rätt att säga upp försäkringen.

G.2 Premien

G.2.1 NÄR SKALL PREMIEN BETALAS

Första premien för försäkringen skall betalas senast 14 dagar efter den dag då Trygg-Hansa avsänt krav på premie till försäkringstagaren. Detta gäller dock inte om försäkringen skall tecknas genom att försäkringstagaren betalar premien eller om försäkringen annars är giltig bara under förutsättning att premien betalas innan försäkringstiden börjar.

Premien för en senare premieperiod skall betalas senast 1 månad från den dag då Trygg-Hansa avsände krav på premien till försäkringstagaren. Om premieperioden är högst 1 månad, skall premien dock betalas på periodens första dag.

G.2.2 UPSÄGNING PÅ GRUND AV DRÖJSMÅL MED PREMIEN

Betalas inte premien i rätt tid, får Trygg-Hansa säga upp försäkringen, om inte dröjsmålet är av ringa betydelse. Uppsägning skall sändas till försäkringstagaren.

Uppsägningen får verkan 14 dagar efter den dag då den avsändes, om inte premien betalas inom denna frist. Uppsägningen skall innehålla en uppgift om detta. Saknas denna uppgift, får uppsägningen ingen verkan. Gör försäkringstagaren sannolikt att uppsägningen har försejats eller inte kommit fram på grund av omständigheter som han inte har kunnat råda över, får uppsägningen verkan tidigast 1 vecka efter den dag då den kom fram. En uppsägning på grund av dröjsmål med premien får dock verkan senast 3 månader efter den dag då Trygg-Hansa avsände den.

Om försäkringstagaren inte har kunnat betala premien i rätt tid på grund av svår sjukdom, frihetsberövande, utebliven pension eller utebliven lön från sin huvudsakliga anställning eller liknande hinder, får uppsägningen verkan tidigast 1 vecka efter det att hindret fallit bort, dock senast 3 månader efter fristens utgång.

G.2.3 PREMIEBETALNING EFTER DET ATT FÖRSÄKRINGEN HAR UPPHÖRT

Om försäkringstagaren betalar premien efter det att försäkringen har upphört enligt G.2.2 Uppsägning på grund av dröjsmål med premien anses detta som en begäran om en ny försäkring på samma villkor från och med dagen efter den då premien betalades. Vill Trygg-Hansa

inte meddela försäkring enligt försäkringstagarens begäran, skall en underrättelse om detta avsändas till försäkringstagaren inom 14 dagar från den dag då premien betalades. Annars anses en ny försäkring ha tecknats i enlighet med försäkringstagarens begäran.

G.2.4 TILLÄGGSPREMIE

Höjs den avtalade premien under försäkringstiden, skall tilläggspremie betalas senast 14 dagar från den dag då Trygg-Hansa avsände ett krav på tilläggspremie till försäkringstagaren.

Om en tilläggspremie inte betalas i rätt tid, får Trygg-Hansa räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som har betalats. En sådan ändring får verkan tidigast 14 dagar efter det att en underrättelse om omräkningen har avsänts till försäkringstagaren.

G.2.5 BETALNING GENOM BETALNINGSFÖRMEDLARE

Försäkringstagaren anses ha betalat premien när han lämnat ett betalningsuppdrag avseende premien till en bank eller någon annan liknande betalningsförmedlare.

G.2.6 ÅTERBETALNING AV PREMIE

Upphör försäkringen i förtid har Trygg-Hansa rätt bara till den premie som skulle ha betalats om avtal hade slutits för den tid under vilken bolaget har varit ansvarigt. Har högre premie betalats, skall Trygg-Hansa betala tillbaka det överskjutande beloppet. Är försäkringsavtalet ogiltigt enligt 4 kapitlet 2 § första stycket försäkringsavtalslagen (2005:104), får Trygg-Hansa ändå behålla betald premie för förfluten tid.

G.2.7 PÅMINNELSEAVGIFT

Betalas inte premien i rätt tid är försäkringstagaren skyldig att betala en påminnelseavgift.

G.2.8 SÄRSKILD BESTÄMMELSE FÖR TRAFIK- OCH KASKOFÖRSÄKRINGSPREMIE

Trygg-Hansa har rätt att till Trafikförsäkringsföreningen överlåta fordran avseende obetald premie för trafik- och kaskoförsäkring.

G.3 Begränsningar av Trygg-Hansas ansvar

G.3.1 UPPLYSNINGSPLIKT

Försäkringstagaren är skyldig att på Trygg-Hansas begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkring skall meddelas. Detsamma gäller om försäkringstagaren begär att få försäkringen utvidgad eller förnyad. Försäkringstagaren skall ge riktiga och fullständiga svar på Trygg-Hansas frågor.

Om försäkringstagaren inser att Trygg-Hansa tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga

uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen, är han skyldig att utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

Om försäkringstagaren vid fullgörandet av sin upplysningsplikt har förfarit svikligt eller i strid mot tro och heder, är avtalet ogiltigt enligt vad som sägs i lagen (1915:218) om avtal och rättshandlingar på förmögenhetsrättens område och Trygg-Hansa är fritt från ansvar för försäkringsfall som inträffar därefter.

Har försäkringstagaren annars uppsåtligen eller av oaktsamhet eftersatt sin upplysningsplikt, kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt med hänsyn till den betydelse förhållandet skulle ha haft för Trygg-Hansas bedömning av risken, det uppsåt eller den oaktsamhet som har förekommit och övriga omständigheter. Se vidare G.3.8 Nedsättning av försäkringsersättningen.

Trafikskadeersättning får inte sättas ned även om försäkringstagaren vid försäkringens tecknande lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter som lett till för låg premie. Trygg-Hansa har dock rätt att erhålla rätt premie för risken.

G.3.2 RISKÖKNING

Försäkringstagaren är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till Trygg-Hansa samtliga ändrade förhållanden som är av väsentlig betydelse för riskens bedömning.

Om försäkringstagaren försummar att anmäla en sådan riskökning kan ersättningen från försäkringen sättas ned på samma sätt som vid brott mot upplysningsplikten.

Trafikskadeersättning får inte sättas ned även om försäkringstagaren vid försäkringens tecknande lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter som lett till för låg premie. Trygg-Hansa har dock rätt att erhålla rätt premie för risken.

G.3.3 FRAMKALLANDE AV FÖRSÄKRINGSFALL

Om den försäkrade uppsåtligen har framkallat ett försäkringsfall, lämnas inte ersättning från försäkringen såvitt angår honom. Detsamma gäller i den mån den försäkrade uppsåtligen har förvärrat följderna av ett försäkringsfall.

Har den försäkrade genom grov vårdslöshet framkallat ett försäkringsfall eller förvärrat dess följder, kan ersättningen sättas ned såvitt angår honom efter vad som är skäligt med hänsyn till hans förhållanden och omständigheterna i övrigt. Detsamma gäller om den försäkrade annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa.

Då skadan framkallats genom vårdslöshet som inte är grov i samband med brott mot en säkerhetsföreskrift i försäkringsvillkoren, har Trygg-Hansa rätt att sätta ned försäkringsersättningen med ett skäligt belopp. Se vidare G.3.8 Nedsättning av försäkringsersättningen.

För nedsättning av trafikskadeersättning gäller reglerna i trafikskadelagen (1975:1410).

G.3.4 BROTT MOT SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Om den försäkrade vid försäkringsfallet har försummat att följa en säkerhetsföreskrift som framgår av försäkringsvillkoren eller av en författning som villkoren hänvisar till, betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckningen skadan får antas ha inträffat även om föreskriften iakttagits. Med den försäkrade likställs annan som har haft att tillse att föreskriften följdes.

För nedsättning av trafikskadeersättning gäller reglerna i trafikskadelagen (1975:1410).

G.3.5 DEN FÖRSÄKRADES RÄDDNINGSPLIKT

När ett försäkringsfall inträffar eller kan befaras vara omedelbart förestående, skall den försäkrade efter förmåga vidta åtgärder för att hindra eller minska skadan och, om någon annan är ersättningsskyldig, för att bevara den rätt Trygg-Hansa kan ha mot denne.

Har den försäkrade uppsåtligen åsidosatt sina skyldigheter enligt första stycket, kan ersättningen sättas ned såvitt angår honom efter vad som är skäligt med hänsyn till hans förhållanden och omständigheterna i övrigt. Detsamma gäller om den försäkrade har åsidosatt sina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet. Se vidare G.3.8 Nedsättning av försäkringsersättningen. De anvisningar som Trygg-Hansa lämnat skall följas. Trygg-Hansa ersätter försvarliga kostnader som den försäkrade har till följd av åtgärder som avses i första stycket. Försvarliga räddningskostnader ersätts även om högsta ersättningsbeloppet enligt villkoren överskrids. Ersättning lämnas inte om den försäkrade har rätt till ersättning enligt lag, författning, avtal, garanti eller liknande åtagande.

G.3.6 FÖRSUMMELSE ATT ANMÄLA FÖRSÄKRINGSFALL MED MERA

Om den ersättningsberättigade underlåter att anmäla ett försäkringsfall utan oskäligt dröjsmål, eller åsidosätter sin skyldighet att medverka i skadetredningen och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa, kan försäkringsersättningen sättas ned med ett efter omständigheterna skäligt belopp. Om den försäkrade vid ansvarsförsäkring har gjort sig skyldig till sådan försummelse som sägs i första meningen, har Trygg-Hansa i stället rätt att från den försäkrade återkräva en skälig del av vad bolaget har utgivit till den skadelidande. Se vidare G.3.8 Nedsättning av försäkringsersättningen.

G.3.7 ORIKTIGA UPPGIFTER UNDER SKADEREGLERINGEN

Om den försäkrade eller någon annan som begär ersättning av Trygg-Hansa efter ett försäkringsfall uppsåtligen eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgivit, förtigt eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till honom sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Nedsättningen kan i allvarigare fall leda till att den försäkrade eller annan som begär ersättning från Trygg-Hansa blir helt utan ersättning. Se vidare G.3.8 Nedsättning av försäkringsersättningen.

G.3.8 NEDSÄTTNING AV FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGEN

Har den försäkrade åsidosatt sina förpliktelser, med undantag av säkerhetsföreskrifter, enligt försäkringsavtalet minskas försäkringsersättningen med ett skäligt avdrag. I vilken mån nedsättning skall ske avgörs efter vad som är skäligt med hänsyn till samtliga föreliggande omständigheter. Av betydelse är om åsidosättandet skett med uppsåt eller i annat fall graden av oaktsamhet. Hänsyn tas till om det föreligger förmildrande omständigheter eller om nedsättningen skulle bli oskäligt stor. Vid allvariga brott mot den försäkrades förpliktelser kan ersättningen helt falla bort.

G.3.9 IDENTIFIKATION MED DEN FÖRSÄKRADE

Med den försäkrades handlande likställs, i fall som framgår av G.3.3 Framkallande av försäkringsfall, G.3.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter, G.3.5 Den försäkrades räddningsplikt, G.3.6 Försummelse att anmäla försäkringsfall, G.3.7 Oriktiga uppgifter under skaderegleringen eller i övrigt vid åsidosättande av föreskrifter i försäkringsvillkoren,

1. den som har handlat med den försäkrades samtycke,
2. den som med den försäkrades samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen.

Identifikation skall dock inte ske om det finns synnerliga skäl emot det.

G.3.10 UNDANTAG FRÅN BESTÄMMELSERNA OM BEGRÄNSNING AV TRYGG-HANSASANSVAR

Ersättning får inte sättas ned på grund av,

1. ringa oaktsamhet,
2. handlande av någon som var allvarligt psykiskt störd (se 30 kapitlet 6 § brottsbalken) eller som var under 12 år, eller
3. handlande som avsåg att förebygga skada på person eller egendom i sådant nödläge att handlandet var försvarligt.

Vid ansvarsförsäkring tillämpas inte bestämmelserna om nedsättning av ersättning för skada som orsakats eller förvärrats genom grov vårdslöshet eller vid brott mot reglerna om säkerhetsföreskrifter och räddningsplikt i förhållande till den skadelidande. Om den försäkrade inte enligt någon författning är skyldig att ha någon ansvarsförsäkring som omfattar skadan, är Trygg-Hansa skyldigt att lämna ersättning bara i den utsträckning denna inte kan utges av den försäkrade.

G.4 Reglering av skada

G.4.1 ANMÄLAN OCH ERSÄTTNINGSKRAV

Skada skall anmälas till Trygg-Hansa utan dröjsmål. Dessutom skall den som gör anspråk på försäkringsersättning,

1. framställa sitt anspråk till Trygg-Hansa inom sex månader från det han fått kännedom om sin fordran. Om detta inte görs förlorar han sin rätt till ersättning,
2. vid stöld, skadegörelse eller rån göra polisanmälan på den ort där skadan inträffat och sända in kopia av polisanmälan till Trygg-Hansa,
3. vid skada som inträffat under transport, anmäla skadan till transportföretaget,
4. lämna specificerat krav på ersättning,
5. i skäligen omfattning styrka innehav och värde av skadad och/eller förkommen egendom,
6. om annan försäkring gäller för samma skada, upplysa Trygg-Hansa om detta,
7. på begäran av Trygg-Hansa lämna upplysningar och tillhandahålla verifikationer, bevis, läkarintyg och andra handlingar som bolaget behöver för att reglera skadan,
8. på begäran av Trygg-Hansa medverka i polisens utredning av ärendet,
9. på begäran sammanträffa med Trygg-Hansas personal eller av bolaget anlita uppdrags-tagare, och
10. i övrigt följa i villkoren särskilt angiven föreskrift.

G.4.2 BESIKTNING

Den som begär ersättning är skyldig att medverka till besiktning som Trygg-Hansa vill utföra på exempelvis skadeplatsen, annan plats eller av fordon.

G.4.3 REPARATION

Reparation får ske endast efter Trygg-Hansas godkännande. Beträffande valet av reparatör, reparationsmetod och material skall Trygg-Hansas anvisningar följas. Skadade föremål skall behållas, om inte Trygg-Hansa medger annat.

Det åligger försäkringstagare såsom ägare av fordonet att efter Trygg-Hansas medgivande beställa reparation samt godkänna eller reklamera utfört arbete. I brådskade fall får sådan reparation utföras som är nödvändig för att färdens med fordonet skall kunna fortsättas. En förutsättning för detta är att reparation sker efter samråd med Trygg-Hansa eller med Trygg-Hansas skadejour. Lämnade anvisningar skall följas.

Försäkringstagaren skall som ägare av den försäkrade egendomen efter Trygg-Hansas

medgivande beställa reparation samt godkänna eller reklamera denna.

G.4.4 PÅFÖLJD

Åsidosätter den försäkrade åligganden enligt G.4.1 Anmälan och ersättningskrav, G.4.2 Besiktning och G.4.3 Reparation kan ersättningen minskas eller falla bort. Se vidare G.3.6 Försummelse att anmäla försäkringsfall med mera och G.3.7 Oriktiga uppgifter under skaderegleringen.

G.4.5 TIDEN FÖR UTBETALNING AV FÖRSÄKRINGSERSÄTTNING

Trygg-Hansa skall betala försäkringsersättning senast 1 månad efter det att den ersättningsberättigade gjort vad som angivits ovan i G.4.1 Anmälan och ersättningskrav, G.4.2 Besiktning och G.4.3 Reparation. När det gäller egendom som repareras eller återanskaffas skall Trygg-Hansa betala försäkringsersättning senast 1 månad efter det att den ersättningsberättigade visat att egendomen reparerats eller återanskaffats.

Trygg-Hansa skall betala ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635), om inte betalning sker i tid. Under polisutredning eller värdering enligt G.6.7 Om det blir tvist om värdet på försäkrad egendom betalar Trygg-Hansa dock endast den ränta som motsvarar Riksbankens vid varje tid gällande referensränta.

Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 100 kronor.

Om den som gör anspråk på försäkringsersättning uppenbarligen har rätt till åtminstone visst belopp, betalar Trygg-Hansa detta i avräkning på den slutliga ersättningen.

Trafikskadeersättning skall utbetalas enligt reglerna i trafikskadelagen (1975:1410).

G.4.6 DUBBELFÖRSÄKRING

Om samma intresse har försäkrats mot samma risk hos flera försäkringsbolag, är varje försäkringsbolag ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade meddelat försäkring. Den försäkrade har dock inte rätt till högre ersättning sammanlagt från bolagen än vad som svarar mot skadan. Överstiger summan av ansvarsbeloppen skadan, fördelas ansvaret mellan försäkringsbolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen.

G.4.7 UNDERFÖRSÄKRING

Försäkringsbeloppet skall motsvara värdet av försäkrad egendom eller annat försäkrat intresse enligt F. Värderings- och ersättningsregler. Understiger försäkringsbeloppet i betydande mån detta värde, kan ersättning från försäkringen sättas ned i förhållande till underförsäkringen.

G.5 Preskription av rätt till ersättning

Den som vill göra anspråk på försäkrings- eller trafikskadeersättning måste väcka talan mot Trygg-Hansa inom 3 år efter att ha fått kännedom om att anspråket kunde göras gällande

och i varje fall inom 10 år från det att anspråket tidigast kunde göras gällande. Annars går rätten till ersättning förlorad. Om anspråk har framställts till Trygg-Hansa inom denna tid, är fristen enligt första meningen alltid minst 6 månader från det att bolaget förklarat att det har tagit slutlig ställning till anspråket.

Trygg-Hansa förbehåller sig rätten att åberopa specialpreskription mot den försäkrade vid anmälan av skada på det sätt som framgår av försäkringsvillkoren och försäkringsavtalslagen (2005:104) och trafikskadelagen (1975:1410) oberoende av om skadereglering i någon form inleddes med anledning av anmälan.

G.6 Regler i särskilda fall

G.6.1 KRIGSSKADOR

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror.

Utanför Sverige lämnar försäkringen ersättning under förutsättning, att skada inträffat genom krig eller av andra ovan nämnda oroligheter inom 3 månader räknat från oroligheternas utbrott och att fordonet fanns i det drabbade området före utbrottet och oavbrutet fram till den dag då skadan inträffade. En annan förutsättning är att den försäkrade inte deltagit i händelserna eller tagit befattning därmed som rapportör eller dylikt och inte heller låtit någon annan använda fordonet för sådana ändamål.

Under samma förutsättningar betalar Trygg-Hansa, genom bärgningsförsäkringen, nödvändiga merutgifter för hemtransport av fordonet. Genom stödförsäkringen betalas förlust av fordonet på grund av att det konfiskerats eller lämnats kvar vid evakuering.

Vid skada där trafikskadelagen är tillämplig gäller trafikförsäkringen.

G.6.2 DAMMBROTT

Med ändring av vad som anges i försäkringsvillkoren angående försäkrad egendom, försäkrade skadehändelser eller i övrigt angående försäkringens omfattning eller giltighet gäller försäkringen inte i något fall för skada, förlust, anspråk eller krav vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med brott i damm. Med damm avses i detta sammanhang naturlig eller konstruerad uppdämning av vatten.

Trafikskadeersättning skall utbetalas enligt reglerna i trafikskadelagen (1975:1410).

Undantaget i första stycket gäller inte för rättsskyddsförsäkringen.

G.6.3 TERRORHANDLINGAR

Med ändring av vad som anges i försäkringsvillkoren angående försäkrad egendom, försäkrade händelser eller i övrigt angående försäkringens omfattning eller giltighet gäller försäkringen inte för skada som orsakats av eller står i samband med eller annars är en följd av

spridning eller användning av biologiska eller kemiska ämnen eller kärnämnen, kärnavfall eller andra ämnen med skadlig strålning i samband med eller i följd av terrorhandling.

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår, och som framstår att vara utförd i syfte att

1. allvarligt skrämja en befolkning,
2. otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, och ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

G.6.4 ATOMSKADOR

Försäkringen gäller inte för skada på egendom eller vid skadeståndsskyldighet, om skadan direkt eller indirekt orsakats av atomkärnprocess.

G.6.5 FORCE MAJEURE

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighets åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

G.6.6 ANNAT AVTAL

Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

Har du vid köp av egendom tecknat försäkring gäller din motorförsäkring endast i den mån ersättning inte lämnas genom den försäkringen.

G.6.7 OM DET BLIR TVIST OM VÄRDET PÅ FÖRSÄKRAD EGENDOM

Vid tvist om värdet på skadad egendom skall på begäran av någon av parterna en värderingsman uttala sig om värdet. Värderingsmannen skall vara auktoriserad av svensk handelskammare om inte parterna enats om annat.

Värderingsmannen skall tillämpa villkorens värderingsregler. Parterna får lägga fram egen utredning och lämna egna synpunkter. I sitt utlåtande skall värderingsmannen ange hur han beräknat skadans värde. Han skall lämna sitt utlåtande inom tre månader sedan han blivit utsedd.

Av ersättningen till värderingsmannen skall den försäkrade betala 750 kr. Om skadan genom värderingsmannens utlåtande värderas till högre belopp än det som Trygg-Hansa erbjudit, betalar dock bolaget hela kostnaden.

G.6.8 REGRESSRÄTT

Trygg-Hansa inträder i den försäkrades rätt till skadestånd med anledning av skadan, i den mån den omfattas av försäkringen och har ersatts av bolaget.

Regress skall dock inte ske mot den som framför det försäkrade fordonet i trafik och då orsakar skada av våda eller genom enkel vårdslöshet. Denna begränsning gäller inte regress mot den som är ansvarig för skada som ersätts genom stödförsäkringen eller orsakas i samband med rattfylleri.

I samma utsträckning som Trygg-Hansa har betalat ersättning från trafikförsäkring, har Trygg-Hansa enligt trafikskadelagen (1975:1410) rätt att kräva tillbaka ersättning av den som vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet eller vårdslöshet i förening med rattfylleri. Dessutom kan Trygg-Hansa enligt trafikskadelagen framställa återkrav mot innehavare av järnväg eller spårväg, samt mot den som är ansvarig för skada enligt lag (1992:18) om produktansvar.

Den försäkrade får inte träffa avtal med den som är ansvarig för skadan som innebär att Trygg-Hansas regressrätt inskränks. Om det sker, har Trygg-Hansa rätt att av försäkringstagaren kräva tillbaka det belopp som motsvarar inskränkningen.

G.6.9 ÖVERLÅTELSE AV FORDRAN

I samma utsträckning som Trygg-Hansa har utbetalat ersättning övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning från den som är ansvarig, eller i annat fall betalningsskyldig, för skadan.

G.6.10 ÄGANDERÄTT TILL ERSATT EGENDOM

Trygg-Hansa övertar äganderätten till ersatt egendom om inget annat avtalats.

G.6.11 TREDJE MANS RÄTT ENLIGT FÖRSÄKRINGSAVTALET

Försäkringen gäller till förmån för försäkringstagaren och annan som omfattas av försäkringen.

För trafikskadeersättning gäller reglerna i trafikskadelagen (1975:1410).

Försäkringsskyddet upphör att gälla för försäkrad egendom när äganderätten övergår till annan.

G.7 Information om personuppgiftslagen

Alla uppgifter som du lämnat till oss behandlas i enlighet med personuppgiftslagen (PUL). Uppgifterna kan kompletteras med information från offentliga register. Vi kan även spela in eller på annat sätt dokumentera din kommunikation med oss. Ansvarig för personuppgifterna är Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag (org.nr: 516401-7799).

Vi sparar på uppgifterna för att kunna bedöma försäkringsansökningar, administrera försäkringsavtal, utreda skadeärenden, upprätta försäkringsstatistik, bedriva produktutveckling samt genomföra marknadsföring. Vi kan även komma att lämna ut personuppgifter till andra

bolag inom samma koncern eller samarbetspartner, andra företag, organisationer och föreningar som vi samarbetar med. Enligt lag kan vi även behöva lämna ut uppgifter till myndigheter.

Trygg-Hansa registrerar även anmälda skador i ett för försäkringsbranschens gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Vi sparar uppgifter om försäkringar som inte blivit beviljade och försäkringar som blivit avslutade under begränsad tid.

Om du inte vill få ytterligare produkt- och tjänsteerbjudanden kan du anmäla detta till Trygg-Hansa kundservice på telefon 077-11 11 600. Vill du få upplysning om vilka personuppgifter som vi har om dig eller begära rättelse av felaktiga uppgifter behöver vi en skriftlig begäran från dig. Ange försäkrings- eller personnummer och skriv under begäran med din namnteckning och skicka den till

Trygg-Hansa,
Personuppgiftsansvarig,
106 26 Stockholm.

Gemensamt skadeanmälningsregister

Trygg-Hansa äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring.

G.8 Tillämplig lag

För försäkringsavtalet gäller svensk lag. De viktigaste bestämmelserna finns i försäkringsavtalslagen (2005:104) och trafikskadelagen (1975:1410). Tvist med anledning av försäkringsavtalet ska handläggas vid svensk domstol.

H. VAD GÖR DU OM DU INTE TYCKER SOM VI?

Vänd dig först till den skadereglerare som har hand om ärendet. Ett samtal kan ge kompletterande upplysningar och eventuella missförstånd kan klaras upp. Tycker du inte att du fått rättelse, vänd dig då till skadereglerarens närmaste chef. Om du efter förnyad kontakt med oss ändå inte är nöjd finns följande möjligheter att få ärendet omprövat.

Bussnämnden

Om du är medlem i Svenska Bussbranschens Riksförbund (BR) kan du få ditt skadefall omprövat i Trygg-Hansas Bussnämnd. Bussägarna representeras av BR och av bussägare. Dessa har majoritet i nämnden. Vällande- och bonusfrågor behandlas inte. Sådana frågor hänvisas istället till Trygg-Hansas försäkringsnämnd – se nedan.

Om du vill ha omprövning behöver du bara be skaderegleraren att ordna detta. Prövningen är kostnadsfri.

Ärenden som prövas av Trygg-Hansas försäkringsnämnd kan ej prövas av Bussnämnden.

Nämnden prövar inte heller ärenden där det tvistiga anspråket är högre än 1 miljon kronor.

Försäkringsnämnden för Trygg-Hansa

Försäkringsnämnden prövar tvistiga anspråk på grund av försäkringsavtal, vilka hänskjutits för nämndprövning på begäran av försäkrad, skadelidande som begär ersättning på grund av trafik- eller ansvarsförsäkring.

Försäkringsnämnden består av fyra ledamöter varav en sekreterare och en ordförande. Ordföranden är domare och sekreteraren är anställd i Trygg-Hansa. Övriga ledamöter är externt rekryterade och har specialistkompetens inom sitt område.

Försäkringsnämnden är förhindrad att pröva vissa typer av ärenden. Det är till exempel ärenden som bör prövas av annan nämnd och ärenden där utgången berott på bristande tilltro till den försäkrades uppgifter. Nämnden prövar inte heller ärenden där det tvistiga anspråket är högre än 1 miljon kronor.

Försäkringsnämndens förfarande sker enbart skriftligt vilket innebär att de tvistande parterna inte får delta vid sammanträdet. Nämnden meddelar skriftligen sitt beslut till den som begärt prövning. Prövningen i Försäkringsnämnden är kostnadsfri. Beslut som Försäkringsnämnden fattat är bindande för försäkringsbolaget, men naturligtvis kan den som överklagat föra ärendet vidare för prövning i annat forum. Innan du anmäler ditt ärende till Försäkringsnämnden är det viktigt att din handläggares chef eller en specialist tagit del av det aktuella ärendet.

Anmälan om nämndprövning gör du till Försäkringsnämnden genom en särskilt framtagen blankett som du hittar på vår hemsida www.trygghansa.se eller genom att ringa tel 075-243 10 31. Din begäran om prövning måste inkomma senast sex månader efter det att bolaget meddelat slutligt beslut.

Ärende som prövats av Bussnämnden kan ej prövas av Försäkringsnämnden.

Trafikskadenämnden

Trafikskadenämnden är en nämnd som försäkringsbolagen är ålagda av Regeringen att upprätthålla.

Den skall verka för enhetlighet och skälig personskadeersättning inom trafikförsäkringen.

Nämnden behandlar i huvudsak frågor om ersättning vid invaliditet eller dödsfall.

Nämnden kan dock, om den skadelidande begär det, även pröva andra ersättningsfrågor med anledning av personskada.

Allmän Domstol

Oavsett om nämndprövning skett eller inte kan kunden i de flesta fall ta upp tvisten till rättslig prövning i allmän domstol. Beträffande tvister om skadans värde gäller speciella regler, se G.6.7 Om det blir tvist om värdet på försäkrad egendom.

Om du har frågor om din försäkring kan du ringa oss på telefon 0771-111 700. Vi har öppet varje dag 07.30–18.00. E-post: kundservice@trygghansa.se

För att anmäla en skada ringer du

+46 771-111 500

Vid skada i utlandet, ring SOS International

+45 701-050 50

Trygg-Hansa Utlandsskador

+46 75-243 20 38

På vår hemsida kan du göra det mesta och lite till:

WWW.TRYGGHANSA.SE

Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag (publ)

106 26 Stockholm

Säte: Stockholm

Organisationsnummer: 516401-7799

www.trygghansa.se